

SLOVENEK

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6-50
za en mesec " " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

V upravi prejeman mesečno K 1-90

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primoren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolpna pettivrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvenem nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. Za
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
hran. račun št. 26.511. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 16 strani.

Velika stvar.

Komur so na srcu interesi katoliške vere in Cerkve v Avstriji, se spričo sedanjih zelo nejasnih političnih razmer povprašuje: Kaj pa zdaj? Kaj nam je storiti? Kako se bodo razmere razvijale dalje? Ali se je Cerkvi kaj bati? Ali se bo »kulturni boj« sploh poizkušal?

Mi smo že svojčas poudarjali, da sedanja, nekoliko bolj na liberalno plat nagnjena parlamentarna večina za katolike ne pomeni resne nevarnosti. Večina avstrijskega prebivalstva noče gonje proti Cerkvi, socialne razmere niso take, da bi se mogel čas tratiti s protiverskim sportom, in tudi liberalne parlamentarne stranke niso zanj. Doživeli bomo pač nekaj kulturnobojnih predbitk in slišali votlo gromenje socialne demokracije, Hockovcev in Masarykov, plohe pa ne bo, to je gotovo. Sicer pa so razum parlamenta še drugi odločilni ustavni faktorji, o katerih nikakor ni misliti, da bi na levo krenili. In končno imamo močno katoliško organizacijo ter solidaren episkopat, ki bo pravice Cerkve vedel odločno braniti. Čisto odkrito: mi se prav nič ne bojimo.

Nekaj drugega je, kar se nam zdi potrebno danes poudariti.

Katoliški Nemci niso bili kos svoji nalogi. Ne da bi hoteli kaj rekriminirati, konstatujemo samo golo dejstvo. Krščanski socialci so ga pošteno polomili. Da bi se krščanskosocialna stranka s tistimi osebami, ki jo še danes vodijo in na podlagi te organizacije, ki jo danes ima, mogla prenoviti, tega pri najboljši volji ne moremo verjeti. Sedaj poizkusajo nekateri krogji z neko konservativno katoliško stranko, toda tudi ta misel se nam, saj kakor so jo nekateri zasnovali, ne zdi srečna. Ves rešpekt pred katoliškim plemstvom, so požrtvovalni in vsega spoštovanja vredni gospodje med njim, toda njihovi nazori se z modernimi potrebami časa ne bodo dali v sklad spraviti. Pravijo, da dunajski nadškof, bodoči kardinal dr. Nagl, zelo energičen in sposoben mož, misli na osnovo vseavstrijske patriotične lige, toda »Reichspost« je izjavila, da je pocbláščena konstatirani, da nima nadškof s tem nobene zveze, ampak da je to le ideja znanega »Österreichisches katholisches Sonntagsblatt«-a. Torej se zdi, da nemški katoliki pravzaprav ne vedo, kako in

kaj in da so glede bodočnosti čisto na nejasnem.

Mi smo že enkrat pisali, da bodo katoliško stvar v Avstriji morali vzeti v roke Slovani. Danes se nam zdi to še bolj jasno in gotovo. Katoliški Slovani bodo morali stopiti v prvo vrsto za obrambo interesov vere in Cerkve v Avstriji. Katoliški Nemci naj sami iščejo in najdejo pot, da svojo politično, izobraževalno in socialno organizacijo preosnujejo, katoliški Slovani moramo zdaj s podvojenimi silami svojo organizacijo izpopolnjevati, utrjevati in svoje vrste pomnoževati.

Kar se katoliških Slovencev tiče, smo gotovi, da nam bo to uspelo in da bomo v tem oziru čedalje bolj napredovali. Naša prva in največja skrb ima zdaj biti, da se katoliška misel čedalje bolj na jug razširi, v prvi vrsti med Hrvatje. Vsi Hrvatji, ki stoje na programu državnega prava, na stališču, da se imajo vse jugoslovanske pokrajine v okviru naše monarhije združiti, morajo stremeti tudi za tem, da se ohrani dedna vera, da bodi katolištvo najtrdnješa vez med Hrvatji vseh pokrajin in med Hrvatji in Slovenci, da se ljudstvo obrani svobodomiselnih tendenc in kulturno ter gospodarsko organizira na krščanskosocialnem temelju.

Ista naloga pa čaka tudi katoliške Čehi. Katoliški Čehi so sicer pri državnoborskih volitvah izgubili veliko mandatorov, a število katoliških volivcev se je zelo pomnožilo. Izguba mandatov je pripisovati le kartelu liberalnih in socialnodemokratskih strank, je torej nekaj čisto slučajnega. Kako se krščanskosocialna misel med Čehi utrja, temu je dokaz to, da šteje krščanskosocialna češka organizacija na Moravskem že 7000 Orlov, pač ogromno število katoliško organizirane mladine! Kako krepko katoliška ideja med Čehi živi, dokazuje tudi velikansko navdušenje za katoliški shod v Olomucu, kamor so tudi katoliški Slovenci poslali svojo deputacijo.

Sploh se nam zdi največjega poudarka potrebno dejstvo, da imamo katoliški Slovani vedno več naraščaja v naših vrstah, da se mladina vedno bolj zbira v naših organizacijah, bodisi med Slovenci in Hrvatji, bodisi med Čehi. To je velikega pomena.

Treba je le, da se katoliški Slovenci, Hrvatji in Čehi še trdneje medseboj raaliramo, na kar se zadnje čase z vedno večjo vnemo, vztrajnostjo in po načrtu dela. Ta konsolidacija, ta vzajemnost med katoliškimi Slovenci v Avstriji bo potem ona skala, ob kateri se bodo, tako trdno upamo, razbili po-

izkusi avstrijskega frajzina, združene s socialno demokracijo.

Zato avstrijski slovanski katoliki: naprej!

„Ljudski oder.“

V četrtek, 10. t. m., nam je S. K. S. Z. prvič odprla hram svoje Talije. Občinstvo se je odzvalo polnoštevilno, iz Ljubljane, kakor tudi dežele, in kolikor moremo po teh zastopnikih sklepati na bodočnost, smo lahko uverjeni že sedaj, da bo »Ljudski oder« ne le središče naše narodne dramatične umetnosti, ki jo propagira S. K. S. Z. v svojih izobraževalnih društvih, temveč da bo tudi prvo in pravo slovensko ljudsko gledališče.

Gledališka dvorana »Ljudskega doma« je zidana tako preprosto, da je skoro brez vtisa in misli na gledališče, ko bi ne imela v ospredju zagrinjala. Ima obliko kvadrata, je velika, prostorna, vendar skoro prenizka. Ker dela še niso docela izvršena, ne moremo še govoriti končne besede, splošno napravi zelo prijeten, miren vtis, kajti nepotrebni prituklini in okraskov nima, slikarja je preprosta. V dvorano gleda zadaj velika galerija, ki je pa od nje ločena po stekleni steni in more služiti kot samostojna dvorana za sestanke in manjša zborovanja, ob straneh, prav do odra, pa peljeta dva balkona. Vendar se zdi, da balkona ne služita v popolni meri, kajti prvi gledalci na oder gotovo sploh ne vidijo, ali vsaj prav malo.

Pročelje odra je dvorani primerno pravtako preprosto, na vrhu pa nosi znak S. K. S. Z. Odprtina sama se zdi pri zaprtem zastoru z ozirom na svojo širjavo nekoliko prenizka, vendar pri odprti pozornici gledalca v dvorani nič ne moti. Oder ima — z železnim vred, ki služi za varnost ognja, — tri zastore. Glavni zastor, ki harmonira s pročeljem, je rdeča zavesa. Dasi se zastorov te vrste vidi mnogo, je vendar ta nekaj popolnoma novega. Slikarja je moderna. Ne vem, ali bi občudoval moč in odločnost, s katero so položene barve, ali vkljub vsej rdeči živosti prijeten ton. Če pa že ta zastor zadovolji gledalca, se mora drugemu, modrobelemu naravnost diviti, kajti ta brezdvomno daleč presega prvega.

In tako pridemo do scenerije same, katere skrivnosti nam je scenična produkcija razodela v sedemnajstih slikah. Govoriti o vsaki posebej, bi bilo predolgo, vendar pa bi bilo skoro krivično, ko bi katero izpustili, kajti vsa-

ka je s svoje strani, lahko rečemo, popolna. Ali smo česa pogrešali v »modernem salonu«, »rdeči sobi«, »spalni sobi«? Videli smo popolne plastične peči, in oprava je bila gotovo delo najfinejših tvrdk! Kdo ni vedel, na katerem koncu poslopja se nahaja vsaki lokal, saj je bil tu vhod na balkon, tam so radovedno gledali skozi okno vrhovi in veje dreves, pri teh vratih se je prišlo v vežo, pri onih v sosedno sobo — bili smo v prvem nadstropju. — tam v pritličju pa je šla mimo cesta! Ne pretiravam, ako trdim, da je pri »zeleni sobi« planil z odra name vzdih, ki ga zvonjaš, ako stopiš v one kmečke »spalnice z eno samo posteljo ob oknu in veliko praznoto. Kar se tiče pokrajinskih in podobnih slik, so zadete popolnoma, lahko bi jim rekli, da so res naše. Povsod pa se odlikujejo prospekti s svojo jasnostjo in globoko perspektivo. Glede »kmečke sobe«, »vasi«, »vasi s kmečkim dvoriščem in gospodarskimi poslopji« pa bi si dovolil očitaneje, da je vse premalo slovensko. Občutje, ki sem ga imel in gotovo tudi drugi gledalci, je bilo pravtako kakor bi gledal slike nemških, da, severnonemških pokrajin in hiš. Naše kmečke hiše so čiste, bele in polne, ta kmečka soba pa je podobna bolj bavarski gostilni. Naše vasi se smehljajo, mi pa smo videli visokoalpsko vas z ledenikom v ozadju. Gotovo je, da bodo naše narodne igre pri tem trpele, kajti kar ni našega, za isto nimamo toliko srca. Morda so k mračnemu vtisu pripomogli svetlobni efekti, ker smo gledali vas v mraku in večerni zarji, vendar so brezdvomno te slike za nas manj porabne. Isto bi trdil glede »cerkve«, »Skalnata pokrajina nad jezerom«, »skalovje z divjeromantičnim prepadom«, »morska obala« »čolni« so želi zasluženo pohvalo občinstva. Oprava »renesančne sobe« in »dvorane« je gotična, vendar ne kazni celotnega vtisa.

Za scenerijo ne zaostaja razsvetljava. Tu je gorela ob postelji sveča, tam žarela na mizi velika svetilka, renesančno dvorano je ožarjal zlat lesteneč. Zdjaj je bila soba v mraku, zdaj ponedelvi, tu jutro, tam večerna zarja, temna noč in mračen dan, popolna solnčna luč in zopet mesečina. — vse tako, kolikor je umetno sploh mogoče doseči. In kaj naj rečemo o tehničnem aparatih za grom, blisk, točo, dež, sneg. Ona noč v »divjem gozdu« je bila zares divja in grozna. V resnici sem pri prazni pozornici pričakoval Devico in Remonda — pravtako mi je pri dvorani s prestolom stopila pred oči kraljeva scena v Devici Orleanski in ona zadnja slika z zvone-

LISTEK.

Sloves.

Gaj Julij Cezar in Hektor, sin Prijamov, sta bivala v spodnjem svetu, eliziju, na trati Asfodelski, pa sta nenkrat zahrepenela po solnčni svetlobi.

Izprosil sta si kratek dopust in se brž napotila iz temne Aide v kraljestvo dneva: prišla sta k skali, kjer padata v Aheron s silnim šumom Piriflegeton in Kokitos, dva mogočna toka; nato ju je vedla pot po logih Perzefoneinih k obali Okeanovi; potem sta se pa spuščala na krilatih čevljev čez sivi Okean in končno proti severu čez solnčno-obsijana morja in dežele širne zemlje. In strmé sta uzrla med létom čudovito-oblikovane ladje na vodah in iz njih se je stegoval kvišku dim, videla sta nenavadne hiše in orodja, kakršnih nista nikoli gledala, ko sta bivala na zemlji.

Ko se je sklonilo solnce k zatonu, sta zakročila na prijazen griček, ki se je zelenkasto zrcalil v mimotekočem veletoku.

Sedla sta na bujno travno preprogo, pisano posejano s cvetkami, zatopljena v daljne misli in veter se je igral z njuno tančičino obleko. Gaj Julij Cezar je skrbno uredil gube svoje toge, da

so zakrivale vseh triindvajset ran, ki so ga spominjale na marceve ide. In tudi Hektor se je odel, kakor v lahnem sramu, da pokrije okrvavljeno mesta svojega telesa, celo čez noge je potegnili obleko — čez ono mesto na peti, kjer ga je ranil Ahil, ki je menil, da mora vleči že mrtvega Hektorja še po prahu in ga potem vreči ostrozobim psom, da ga požore.

Dih življenja, ki je vstajal iz zelenice in cveteče narave, je opajal kakor mamljiv oblak oba junaka. Nad trato so letali sokoli in v neizmerni modrini so se vrtele in letale lastavice, na pobočju gričkovem sta lajala dva psa, ki sta bila gotovo last kakoga izprehajalca in počenjala pasje neumnosti.

Sin Prijamov je pogledal z nekim strahom na ostrozoba psa. In še tesneje je odel noge s plaščem.

Po nekolikem času molka reče Cezar: »Se naju spominjajo pač ljudje še občudujot?«

»Ali z ljubeznijo —?« je pristavil Hektor.

Cezar ga je pogledal z vprašujočim očesom.

»Mnogo ljubše mi je,« reče Hektor, »če izgovarja svet najini imeni z glasom, ki izraža ljubezen, kakor s strahom, spoštovanjem in občudovanjem.

— Toda, ali ni čudno, da velja zdaj najina skrb usodi najinih imen?«

»Čudno in pač tudi nekoliko neumno,« odvrne Cezar z lahnim zvokora žalosti; »da, priznam, da me danes, odkar naju je obsvetil prvi solnčni žarek, zanima predvsem vprašanje: kaj se je zgodilo z najinimi imeni?«

Komaj je izgovoril to, pa je zadonel za njima klic: »Hektor! Cezar!«

Oba junaka sta se od strahu zganila in se obrnila. Kajti, bil je glas živčega človeka! Umrljivemu morajo biti pa postave iz elizija vendar nevidne! Kdo bi mogel imeti oko, da ju je videl?

Resnično, zadaj na robu travnika je stal mož. Zemljan. In zopet je odprl ustnice in zaklical: »Cezar! Hektor! Sem!«

Toda zdaj sta junaka opazila, da mož na nju sploh ne gleda. Zrl je brez zaznave na njun prostor, kot bi gledal na prazno mesto. In tedaj sta opazila že tudi cilj njegove pozornosti: oba psa spodaj na pobočju sta odgovorila z živahnim lajanjem glasu gospodovemu in tekla v urnem teku k možu.

Psom je veljal klic!

Od sramu bled je povesil Prijamov sin glavo, rekoč: »Psa! — Psa! — O najini imeni!«

Gaj Julij Cezar je udušil stok in rekel tolažeč: »Moi Hektor, vendar se

ne boš zaradi te hvalečnosti sveta žalostil;« in z veselim smehljajem: »sicer je pa to po tvojem okusu in mnenju čast: glej, kolika ljubeznivost in nežnost!«

In ko se je Hektor ozrl, je opazil, kako se je mož ljubeznivo sklonil k psom, kako ju je ogovarjal s prijaznimi besedami in ju nežno gladil.

Tiholapčeva hči.

Bretonska povest. A. Le Braz.

(Dalje.)

»Strašno ničvreden je Désiréjev čoln, poln smrdeče vode in ribjih črev! — Lepo te bo videti v njem v tvoji lepi novi opravi!«

Na ta ugovor sem bil pripravljen. »Da, jaz je tudi ne mislim imeti na sebi. Saj mora vendar biti med oblekami, ki si jih shranila od očetovih časov, še kak par starih cunj, kakor jih imajo pomorščaki in na katere ni več treba paziti, da se ne pomažejo. Par vodnih čevljev, pomorski jopič, ovratnica, telovnik in par platnenih hlač, to že zadostuje.«

Samá mi je pomagala se napraviti. O Bog, kako so se tresle uboge stare roke, ko so se dotikale teh starih oblačil, na katere je bilo navezanih to-

njem in višro kakor izkušnja za uvodno sceno Tella.

Ves večer je vladala nepriljena zabava. Precej dolge pavze so krajšali tamburaši, peyke kat. društva za delavke, predvsem pa glasbeno društvo »Ljubljana« s svojim priznanim zborom.

Ves oderski aparat je dala tvrdka Hamann iz Düsseldorfa, ki zasluži popolno priznanje, to delo »Ljud. odra« pa je priča drznosti in poguma dveh mož: g. stol. vikarja L. Smolnikarja in g. prof. A. Robida; naj bosta uverjena, da sta si s tem postavila spomenik, kajti S. K. S. Z. ima zdaj gotovo najkrasnejši slovenski oder.

Po materijalu, ki smo ga videli, moremo sklepati, da bo »Ljudski oder« gojil ne le narodno, temveč tudi klasično in moderno dramo. Spored bo bogat in že vodilna moč, g. prof. Robida, sam garantira, da bo »Ljudski oder« gojil samo dobro igro. Kmalu na svidenje ob odprtem odru! Ks. K.

× × ×

O zanimivi predstavi opreme »Ljudskega odra« smo dobili še naslednjo oceno:

V četrtek, 10. t. m. zvečer otvorilo se je novo slovensko gledališče! Tretji stalni slovenski oder je oživotvorjen. Še pred nekaj leti zdelo bi se človeku nemogoče, da bo imela slovenska Talija v tako kratkem času tri umetniške hrame, v katerih se bo gojila dramatična umetnost v slovenskem jeziku; poleg tržaškega kar dvoje ljubljanskih gledališč.

Otvoritev »Ljudskega odra« v Ljubljani je za slovenstvo kulturni dogodek prve vrste. Veliki pomen novega slov. gledališča v Ljubljani po postane stoprav očiten šele, če se vpošteva velika in idealna naloga novega »Ljudskega odra«, namreč tendenca, zanesti zanimanje za gledališko umetnost v najširše sloje slov. ljudstva, povzdigniti in dvigniti na umetniški nivo slovensko diletantsko gledališko delovanje po vseh slovenskih pokrajinah. »Ljudski oder« bodi krona gledališkega gibanja po slov. izobraževalnih društvih, po selih, mestih in trgih od Drave do Jadranskega morja. »Ljudski oder« vzrastel je od spodaj navzgor, iz ljudske mase ter ima korenine v narodu samem. Radi tega preudarjenega sistema bo postal »Ljudski oder« resnično slovensko narodno gledališče, vzrastlo iz ljudstva in zemlje slovenske. »Slovenska krščanska socialna zveza« je ustvarila z njim najlepši cvet svojemu širokemu kulturnemu delu ter postavila nove zdrave temelje slov. gledališki umetnosti.

Četrkova predstava »Ljudskega odra« v novem ljubljanskem »Ljudskem domu« ni bila sicer še gledališka otvoritev v pravem pomenu besede, nego le demonstracija odra, scenerije itd. kot take. Pokazal se je le tehnični aparat, ki bo novemu gledališču na razpolago. Vodstvo »Ljudskega odra« je s to prireditvijo hotelo gotovo povdariti, kako važen je za moderno gledališče oderski aparat kot tak, kajti takozvano šekspirsko gledališče že davno ne odgovarja naziranju našega časa in najboljši igralec bo brez efektne scene težko zbudil resnično iluzijo v gledalcu. V modernem gledališču igrajo važno vlogo slikarski, scenični efekti.

Ker bo detajliran opis tehničnega ustroja novega slov. odra priobčil drug

avtor, omejiti se hočem le na zunanjo umetniško stran oderske opreme. Konstatirati je treba, da je »Ljudski oder« kar se tiče umetniške zunanosti prvi med slov. gledališči ter ga deželno gledališče v Ljubljani v tem oziru ne dosega. Žal, da je z ozirom na ogromne žrvice, ki jih je imela »Slov. kršč. soc. zveza« samo za oder kot tak, gledališka dvorana nekam majhna in tesna.

Demonstracijska predstava je obsegala 17 izprememb na odru. Demonstrirali so se najrazličnejši svetlobni efekti, dalje aparati za veter, grom, blisk itd. in pa sneg. Od modernega salona, klasične renesančne dvorane, temne ječe, različnih krajin, mesta, vasi in do razburkanega morja. Gledališki inventar je proračunan zlasti za ljudsko, klasično pa tudi salonsko igro. Scenijsko opremo je izvršila razen nekaj manjših rekvizit naravnost umetniško tvrdka Hamann v Düsseldorfu.

Glavno zagrinjalo je rdeče, s fino osenčenimi gubami ter ima pri tleh bogato osenčene zelenkaste kvaste. V sredi je razpolovljeno, da morejo igralci pred sceno. Okvir iste glavne barve ima zgoraj emblem »Slov. kršč. soc. zveza«: na belo-modro-rdečem polju sklenjeni roki, ki držita križ. Hitro in brezšumno dviganje zagrinjala je brezdvomna prednost. Drugo železno zagrinjalo za slučaj ognja je za sedaj še enostavno sivo pleskano ter se dviga naravnost gori in dol, ne da bi je bilo treba navijati kot v dež. gledališču. Zelo okusno in z ozirom na stenske barve dvorane same harmoničnejše, je zagrinjalo za medakt, izvedeno v elegantno kombiniranih gubah v modrih in belih tonih. Tudi to zagrinjalo je razpolovljeno.

Sobni interieurji, dasi spretno aranžirani, zaostajajo za pokrajinskimi scenami, zlasti za tremi gozdni krajinami, pri katerih se vrše z izredno preciznostjo tri izpremembe kar pri odprtem odru. Kombinacija aranžerja je bila tu izredno srečna. Renesančna soba z gobelini in renesančni salon s stebrovjem sta nasprotno z ostalimi interieurji glede noblese in pravilnosti na višini. Izmed krajin omeniti je še »Park z vilo in balkonom« in »Vrt z angleškim parkom«, ki dokazuje okus. Dalje »Vas« in pa »Vas in kmečko dvorišče z gospodarskimi poslopji«, gorenjski motiv, v katerem se zlasti lepo in naravno odbija zeleno drevje od alpskega prospekta. Pri ti sceni bili so tudi rdeči svetlobni efekti fini. Višek krajinjske inscenacije in tehnične preciznosti, pa je dosegel aranžer pri »Skalnati pokrajini z jezerom«, v jesenski večerni svetlobi, ki se prelije iz zarje v modrikasti mrak, na kar je pri odprtem odru padla zavesa iz tančice z markiranimi oblaki ter se je pokazala na sceni druga pokrajina »Skalovje z divjeromantičnim prepodom« v zimski »štumungli« s snežnim metežem, ki je bil napravljen izborno radi hodnika, ki je napeljan ravno nad srednjo sufito nad odrom. Scenične produkcije sklenil je prizor »morske obali z ladjami«, pri čemur se je oglašil tudi aparat za veter in grom. Pripomniti bi bilo, da bi bilo umestno, če bi se radi močnejšega odmeva v dvorani namestili ti aparati nižje spodaj.

Splošno je omeniti, da so predvsem prospekti v slikarskem oziru krasni, manj kulise. Scene vzbujajo imenitno perspektivno iluzijo, kar je zlasti ve-

like važnosti za pravilno imitacijo narave. To konstatiramo predvsem. Celo »morska obala« je bila dokaj naravna, dasi bi bilo seveda treba še večje globočine. Prospekti so tudi zelo plastično slikani, mehko, v ne prehudih barvah in konturah. Gleda interieurja, cerkve želeli bi bilo, da bi se nabavila tudi selška cerkev v renesančnem ali baročnem slogu, kakor je pri nas v navadi, kajti gotika je pri nas redka. Tak interieur bi pridobil gotovo na domačnosti, kar je zlasti za ljudsko igro velike važnosti.

Z demonstrirano opremo, v zvezi z ostalimi rekviziti, bo mogoče uprizoriti razen v četrtek insceniranih prizorišč, tudi druge najrazličnejše kombinacije, upamo da prav vse, kar je sploh zahtevano od ljudske igre. Žal, da niso bili demonstrirani tudi kostumi, kar bi se dalo doseči s posameznimi v sceno uvrščenimi statisti. Radi množine scen, spuščalo se je zagrinjalo tudi zelo naglo, vendar je bilo polnoči, ko se je predstava zaključila.

Glasbeno društvo »Ljubljana« prednašalo je Gerbičeve »Narodne pesmi«, dr. Schwabovo »Slanico« in češko »Ja v snach te viděl«, zapel je tudi ženski zbor »Katoliškega društva za delavke«. V odmorih sviral je povrh še tamburaški zbor.

Novi ljudski hram slovenskih modric je tedaj dozidan in otvorjen, oglašil naj se kmalu iz njega živi glas slovenske Talije!

Dr. Jos. Regali.

Revolucionarno gibanje na Ruskem oživljeno.

Iz Peterburga poročajo: V zadnjih tednih se opaža zopet precejšno razširjanje revolucionarnega gibanja v Rusiji. Od časa zadnje ruske revolucije so njeni pristaši pobegnili v inozemstvo, odkoder so spopolnjevali organizacijo socialno revolucionarne stranke. Odkritja o dvojni igri mnogih uglednih revolucionarjev so zelo potrla revolucionarne kroge in so bila povod mnogim samoumorom in samomorilnim poizkusom. Od afere Azeva pa so delali vodilni revolucionarji tiho, toda z vsemi močmi za oživljenje revolucionarne stvari in socialno revolucionarne stranke. Središče vsega gibanja je Peterburg kot prej. V zvezi z novim revolucionarnim gibanjem so hišne preiskave in aretacije, ki so se vršile zadnje tedne v Peterburgu zlasti ponoči. Policija nadzoruje zlasti tovarniške delavce in dijake. Napadi z orožjem in odkritja večjega števila bomb v Odesi se spravljajo istotako v zvezi z novim revolucionarnim gibanjem, zlasti še, ker se je posrečilo tri člane socialno revolucionarne stranke, ki so igrali velike vloge v inozemskih odsekih te stranke, aretovati na krovu parnika »Mihajl« v odeškem pristanišču. Kjer so se skrivali pod nepravimi imeni.

Jeseniške novice.

J Kdaj? Kdaj bodo občinske volitve na Jesenicah? Tako nas povprašujejo tisti, ki se zanimajo za Jesenice, in tako se povprašujemo tudi sami. Pa ne vemo dati odgovora ne drugim, ne sebi. C. kr. okr. glavarstvo v Radovljici namreč še ni rešilo prve izmed 25 reklamacij. Ako ni dana vsaj ena količina,

pa tudi najboljši trigonometer in analitiki ne more razračunati daljave. — Torej: Kdaj?

j Socialni demokratje se jako živahno potegujejo za to, da bi se z denarjem bratovske skladnice zidale hiše za delavstvo. Tudi mi smo za to, da bi delavstvo dobilo boljših stanovanj. Toda denar bratovske skladnice je delavski denar, namenjen za penzijo onemoglih delavcev. Ako se iz tega denarja zidajo hiše, dvomimo, bi se li obrestovale; in ako se bodo hotele obrestovati, bodo morali delavci plačevati visoko najemnino in ne bodo nič na boljšem. Pravijo pa, da bo tovarna garantirala, da se hiše obrestujejo in bratovska skladnica bo imela svojo vrednost v hišah. Za premislek pa dajemo socialnodemokratskim voditeljem samo to-le: Kaj pa, ko bi tovarna kdaj prenehala? Koliko pa bodo takrat hiše vredne? Koliko bodo nesle? Kje bodo onemogli delavci dobili svojo provizijo? Kje bo garancija? Menimo, da je stvar vredna vsestranskega premisleka in delavstvo — tudi socialnodemokratsko — naj pazi, da ga rdeči voditelji ne speljejo na led, ki bo morda pretenak in ne bo držal! Socialni demokratje so slabi gospodarji, pa hočejo dobiti občino v roke, in Humer jim na vse kriplje pomaga! Torej, posestniki in delavci, pozor!

j Gozdni požari. Nekaj dni je gorelo v Možaklji; vnelo se je baje od strele; ogenj so pravočasno pogasili, da ni napravil še večje škode. Tudi na Golici je gorel gozd tik pod nemško kočo. Kako je ogenj nastal, ni znano. Nadaljnja nevarnost je že preprečena.

j Eden, ki bi bil rad župan. Anton Pongratz, Asslinghütte - Jesenice - Fuzine, Oberkrain-Gorenjsko, nam je poslal neko pismo, ki naj bi bil popravek po § 19. Dasi je v pismu polno nepravilnosti in bi tak popravek lahko zavrnili, ga vendar z vsemi napakami priobčujemo dobesedno, ker se iz njega vidi, kako je gospodu Pongratzu grozdje prekislilo. Glasi se: »P. T. uredništvo »Slovenca« v Ljubljani. Vsled članka, »Jeseniške novice« (socialni demokratje) v Vašem listu z dne 5./8. 1911 šte. 178 pa so imeli 30. julija 1911 shod na Savi (pri Jeleni). Kot glavni govornik je topot nastopil Pongratz, ki je naprej očital bivšemu jeseniškemu župniku gospodu Zabukovcu izdajstvo, ker ga ni hotel postaviti za župana; na to je farbal Savčane, češ da so tudi sedaj izdani, ker se nihče ne meni, da bi bil Pongratz župan, nakar je izjavil, da ima pravico uganjati politiko in tudi kandidirati. Postavil da je kandidirate vseh stanov in strank, pa so mu socialni demokratje zmešali vso štrečno, kar je socij Zugwitz tudi potrdil, češ da sociji niso vneti za Pongratza, nakar je slednji zapustil dvorano. Po § 19. tiskovnega zakona zahtevam, da 12. t. m. v Vašemu listu na istemu prostoru med jeseniškimi novicami sledeči popravek prinesete. Ni res, da bi bil jaz na shodu dne 30./7. 1911 na Savi pri Jeleni kot glavni govornik nastopil, res je pa, da so me povabili socialni demokratje, da jim pojasnim v večji zadevi bratovske skladnice radi zidanja hiš ter zvišanja provizij. Ni res, da bi bil naprej jaz očital bivšemu jeseniškemu župniku gospodu Zabukovcu izdajstvo. Res je pa, da sem jaz rekel, da je imel bivši gospod župnik Zabukovec toliko značaja v sebi, da je on nam pripomogel pri zadnjih občinskih volitvah do zmage na Savi in da

hko ljubih in bolečnih spominov! Tudi moje oči so postale mokre. Mislila je, da mislim kakor ona na mrtvega očeta.

»Kako si mu enak!« je vzdihnila. »Tako, popolnoma tako je izgledal tisti dan, ko je zaprosil zame.«

Potegnil sem jo v svoje roke in jo dolgo držal na svojem srcu. Saj je bilo verjetno, da je bilo slovo za večno! — Ne da bi se kje ustavil, sem hitel nato v pristanišče, kjer je že čakala Larsonneurjeva ladjica z jadrom. Hip potem sva že letela naglo proti Sedmerim otokom. Nekdanji krmilar in njegov fant, ki je bil edino moštvo, sta se imenitno smejala, ker sem bil tako preoblečen, in prisegala, da ni nič več poročniškega v meni, temveč da izgledam — če izvzamemo brke — prej kakor kak kitolovec iz južnega morja. Gotovo je bilo — in to dejstvo mi je bilo zelo prijetno — da sta me v začetku težko mogla spoznati v mojih izposojenih stvareh. Ko smo bili na višini svetilnika Saint-Jean in jadrali ob louanneški obali, sem dejal Larsonneurju: »Ah, zdaj mi je pa prišlo na misel, izkrajte me raje na Tomé. Ravno mislim na to, da ima naš čoln povelje se ustaviti tam o polnoči. Če plava človek enkrat na slani vodi, mu ni nikoli dovolj. Ker sem že enkrat tu, lahko ravnotako nadaljujem svojo vožnjo po morju do Tréguignea.

— Saj vam to ne bo delalo sitnosti, Désiré?«

»Nasprotno! Je vsaj en ovinek manj. Naša pot pelje naravnost mimo Tomé. Samo dober svet: naj ti ne pride na misel, ko boš čakal na svoje brodnike, da bi šel v žrelo podzemeljskega hodnika malo zadremat. Lahko bi se vzdudil šele na onem svetu.«

»Da, vem. — — — Pustil sem si povedati tisto dogodbo. — — — Saj je bil tisti Mathorel, ki je bil kot podčastnik v Perossu, kaj ne?«

»Bog mu daj svoj mir in pokoj,« je odgovoril Larsonneur in se prekrizal. Dvajset minut pozneje sem plezal postrani na zapadno pobočje otoka, da bi prišel na vrh griča, ki je bil nekoč posvečen svetnici tihotapcev.

Gori na grebenu so se dvigali samotni ostanki zapuščene stražnice, v kateri je stala nekoč njena podoba. Bilo je ravno tako, kakor mi je opisal Qué-méner, vrata zaprta z razvalinami in okence odprto, ki je izgledal kakor odprtina v neskončnost. Uredil sem si vse kolikor mogoče dobro v notranjščini, da počakam, dokler izgine sonce, čigar plošča je bila že globoko ob obzorju, za velikimi, sedlastimi, rožnobarvnimi skalami iz granita na Ploumanac'hu. Na vsak način bi bila velika neumnost, če bi se bil podal proti podzemljskemu hodniku, ki je ležal ravno

nasproti Treztélu, pred nastopom mraka. Na golih, gladkih gorskih hrbtih teh kanalskih otočkov se riše najmanjši obris človeka ali živali natančno kakor v zrcalu, da se ga lahko iz popolnoma neverjetnih daljav celo brez vsakega pomočka še lahko spozna. In ako je bil, kakor sem mogel po vsem tem gotovo sklepati, ta petnajsti, ki sta ga omenila oba zaveznika v svojem dogovoru, res 15. avgust, tedaj se je obračalo sedaj ob tej uri gotovo več kakor eno pazljivo oko na Tomé in njegovo daljno okolico. Tako mi ni preostajalo drugega, kakor biti v miru in se vaditi v potrpežljivosti.

Iz previdnosti sem vzel s seboj najvažnejši del svoje častniške opreme — revolver velikega kalibra, ki je popolnoma novo izdelan bil vpeljan šele to leto za obmejne stražnike, ko so hodili okrog. Krajšal sem si čas s tem, da sem gledal, če je v redu in ali niso patrone, s katerimi sem ga bil včeraj zvečer nabil, trpele med vožnjo radi megle. Pregledovanje je imelo izredno zadovoljiv uspeh. Ravnotako sem si pomeril gosto krinko, ki sem si jo bil prejšnji dan napravil lastnoručno iz četverokotnega črnega kosa svile in iz končka medene žice. Da bi si prepočil žalostne misli, sem se zaglobil v pogled na daljavo, kjer so ravno gasnili zadnji sledovi solnčnega zatona. Na obzorju je vsta-

jala fantastna pokrajina iz oblakov z modrikastimi deželami, med katere so bili vrezani bledezelni morski zalivi, nad katerimi so se spenjale značne steze, zlasti mostovi. — — — Še nikoli me ni bil čar večernega razpoloženja tako globoko prevzel. Pozabil sem na vse okrog sebe. Sveti mir in vesel, nezrečen pokoj sta se zllila vame, kakor uspavajoče kaplje narkotičnega omamila. Polagoma so se užgale svetilke po svetilnikih — ena za drugo, kakor zibajoče se mrtvaške luči: Les Triagoz, L'île aux Moines, les Héaux, les Roches-Douvres. Začudil sem se, ko sem ugledal nenadoma v bližini Saint-Gildas, v sredi na morju, še peto dvigajočo se luč. Trikrat zaporedoma je posvetilo v presledkih, potem — nič več! — — — Kaj je bilo pa to? Komaj sem se bil vprašal, sem se že stresel iz svojih sanjarij in si dejal: »Kje imaš vendar svoje misli, tepec? To so ladijska znamenja — znamenja pričakovane ladje. Z enim skokom sem bil izven stražnice in sem pričel teči z vsemi močmi proti nasprotnemu delu otoka. Ravno sem še mogel zapaziti, kako so se v trežtélški grajščini tri mala okrogla okna v gornjem nadstropju hiše hitro trikrat zaporedoma zasvetila in potemnela.

(Dalje prihodnjič.)

smo mi Savčani prišli vsled tega do ugleda v jeseniškemu občinskemu zastopu. Ni res, da bi jaz bil farbat Savčane, češ da so tudi sedaj izdani, ker se nihče ne meni, da bi bil jaz župan. Res je pa, da sem se jaz izjavil, zakaj so se Jeseničanje sedaj oklenili gospoda župnika Škubica in sicer radi tega, ker hočejo Jeseničanje imeti večino nad Savčani in imeti na Jesenicah župana in občinske svetovalce, in je tudi nekaj Savčanov kateri hočejo igrati izdajalca Save. Ni res da bi se bil jaz izjavil, da imam pravico uganjati politiko in tudi kandidirati. Res je pa, da sem jaz rekul, da imam jaz ravnotako pravico za voliti, kakor zadnji delavec v tovarni in da imam tudi pravico v občinski zastop kandidirati, pri vsem tem sem pa še opomnil, da jaz to pot ne bodem kandidiral niti za občinskega odbornika, ne svetovalca, še manj pa za župana. Ni res, da sem jaz na shodu kandidiral iz vseh stanov in strank postavil in so mi socialni demokratje zmešali vso štrono, kar je socij Zugwitz tudi potrdil, češ da sociji niso vneti za me, nakar sem zapustil dvorano. Res je, da nisem v tem oziru niti besede črhnil in da tudi nihče od navzočih socij ni bil proti meni in da sem po zaključku mojega govora brez vsacega ugovora od strani socialnih demokratov, prostovoljno zapustil sobo. Sava dne 9. avgusta 1911. Anton Pongratz, tovarniški uradnik. Tako kot je g. Pongratz »prostovoljno zapustil sobo«, naj zapusti politiko in pisarjenje. Tako bo najbolj varen — svojih blamaž.

Tedenski pregled.

Pred sklicanjem državnega zbora, ki bo najbrž septembra meseca, bo skušala vlada doseči sporazumljenje v češkem deželnem zboru in v štajerskem. Potem mislijo parlament sklicevati v kratkih obrokih drug za drugim. — Umrl je dunajski nadškof in vrhovni predsednik avstrijskih katol. družtev rokodelskih pomočnikov, dr. A. Gruscha. — Vlada namerava dati poslancem letnih 4800 K. — Prvi hrvaški Orel se je ustanovil v Dobrinju na otoku Krku. — Istra se pripravlja, da proslavi stoletnico rojstva škofa Jurija Dobrile. — Sokoli v Domžalah so spravili skupaj 298 župarjev, bobnali so pa, da bo 3000 slovenskih Sokolov in 1300 čeških. — Na Hrvaškem je za ljudsko šolstvo hrvaških otrok slabo preskrbljeno. 96.076 jih sploh ne hodi v šolo. — Proti prahu na ulicah so v Belgradu rabili neizčiščen petrolej. Na Angleškem so pa začeli rabiti novo sredstvo, namreč: klorkalcij. — Nek iznajditelj je izdelal pisalni stroj za slepce. Na ta stroj more pisati vsak slepec, ki pozna Braillejevo pisavo za slepce. — Nedaleč od Pariza je mesto Froasi, kjer imajo ženske toliko moč, da moški ne pridejo v poštev. Vse posle od magistratnega tajnika do pismonoše upravljajo ženske. — Slovenska trgovska šola je dobila pravico javnosti. — V Moguncu se je pričel v nedeljo 58. splošni shod katolikov v Nemčiji. Prišel je 222 posebnih vlakov. — Kolera razsaja v Trstu še vedno. Tistim, ki ugrabijo, odkod se je kolera zanesla v Trst, naj služi v pojasnilo to, da je v Italiji na stotine in stotine na kolero bolnih, tako v Benetkah, Rimu in Spodnji Italiji.

Kolera razsaja v Italiji že več kot eno leto neprestano. Rimske bolnišnice so bile že lani polne na kolero bolnih oseb. Laška vlada pa vsak slučaj kolere zamočuje. To je vse zato, ker je letos jubilej zjedinenja Italije in so Lahi zabili veliko milijonov v tozadevne pravice. — Na cesarjev rojstni dan, dne 18. avgusta, ki pade na petek, je presvitli knezoškof vsled posebnega pooblaščenja apostolske nunciature na Dunaju dovolil uživanje mesnih jedi. — V Mandžuriji so velike povodnji. Mnogo vasi je popolnoma pod vodo. — Od torke do petka se je vršil v Ljubljani cerkvenoglasbeni tečaj. Udeležnikov nad 120. Nato je bil občni zbor Cecilijanskega društva. — Skupni vojni minister baron Schönaich bo te dni odstopil. Zelo naklonjen je bil Mažarom. Zadnji čas pa je prišel v nasprotje s prestolonaslednikom in zato bo moral iti v pokoj. — Papeževa bolezen je bila ta teden nevarna. Zadnja poročila pravijo, da se je zopet zboljšalo. — Umrl je v Zgornji Šiški gosp. Jakob Matjan, lastnik znane gostilne pri kamnitni mizi, kjer je bil rojen Valentin Vodnik. — V Zagrebu se je v tem tednu vršil pedagoško-katehetski tečaj, katerega se je udeleževalo 24 Slovencev. — Razun v Trstu razsaja kolera posebno v Turčiji. V New-Yorku preiskujejo sedaj vsako laško ladjo. V Marseillu je od nedelje sem obolelo 27 ljudi na kolero. V Moravski Ostravi je tudi kolera. V ruskih gubernementih Astrahan in Nikolajevsk grozno divja kolera. V zadnjem tednu je v Astrahanu umrlo 300 ljudi vsled azijske kolere. — Zupnijo Krško je dobil sedanji upravitelj g. Al. Kurent. — Naš parlament čakajo važni socialno-gospodarski zakoni. Socialni demokratje pa zahtevajo, da začne vlada takoj boj proti Cerkvi, da uvede razporoko, odpravi iz šole kršč. nauk in se spravi na duhovščino. Ljubljanska rdeča »Zarja« zahteva, da se odpravi po Ljubljani cerkveno zvočenje.

Godovi prihodnjega tedna:

- 13. avgusta, nedelja, 10. pobinkoštna: Hipolit in Kasijan, muč.
- 14. avgusta, ponedeljek: Evzebij, spoznavalec; Anastazija, devica.
- 15. avgusta, torek: Velika gospojnica, Vnebovzetje Marije Device.
- 16. avgusta, sredo: Rok, spoznavalec; Hijačint, duh.
- 17. avgusta, četrtek: Liberat, mučenec; Sibiła, devica.
- 18. avgusta, petek: Joahim, oče Marije Device; Helena, kraljica.
- 19. avgusta, sobota: Ludovik Toled, škof; Julij, mučenec.

„Slovenska Straža.“

Slomškov dar čez 20 K:

Na primiciji č. g. Tomaža Planinšek v Plettrah, dne 31. julija, nabrano po g. Pavlu Potočnik potom licitacije torte 34 K. — Nabrali gostje na novi maši č. g. Oskarja Pahor v Kojskem dne 30. julija 30 K 40 v. — Po podružnici Batuje—Selo od nove maše č. g. Iv. Pišot 30 K.

Slomškov dar po 20 K:

Čisti preostanek veselice podružnice Koroška Bela 20 K.

Nadalje se je nabralo kot Slomškov dar:

Na ženitnini Martina Jamšek in Ivane Kopač v Moravčah, nabral po-

strešek št. 17 — 8 K 91 v. — Nabrala dekleta s prodajanjem šopkov na veselici Bralnega društva dne 9. julija v Sv. Lovrencu na Dravskem polju 10 K 50 v. Nabrano po g. Jos. Kumer, c. kr. pošt. ofic., Št. Peter na Krasu 1 K. — Anton Simič, revizor dež. naklade, Ljubljana, mesečni donesek 1 K. — Nabrano s pomočjo gramofona, po g. Jan. Podpečar, kaplanu v Konjicah 3 K. — Po podružnici v Koroški Beli darovalo društvo »Abstinent« 4 K. — Neimenovani v Koroški Beli 9 K 2 v. — Adolf Antončič, dar dveh neimenovanih 1 K 30 v.

Prispevek podružnic:

Podružnica v Mariboru 350 K. — Podružnica v Dobropoljah, Dol 111 K. — Podružnica v Kortah 36 K. — Podružnica v Jezerskem, Kor. 53 K 50 v. — Podružnica v Podgori pri Gorici 176 K 50 v. — Ženska podružnica v Pilštajnu 35 K 24 v. — Moška podružnica v Pilštajnu 33 K 43 v. — Podružnica v Polici pri Višnji gori 50 K. — Podružnica v Novem mestu 6 K. — Podružnica na Dobrovi pri Ljubljani 35 K. — Podružnica v Koroški Beli 3 K. — Podružnica v Batujem Selu 7 K 10 v. — Podružnica Cerklje pri Krškem 90 K 60 vin.

Iz nabiralnika:

Iz nabiralnika podružnice v Koroški Beli 19 K 38 v.

Vsepravaška organizacija.

Kakor smo že poročali, sta banovinski pravaški stranki 10. t. m. vsaka zase zborovali in sklepali o vsepravaškem delu in organizaciji v in izven Banovine. Na obeh zborovanjih so se odobrili in sprejeli sklepi, storjeni 24. in 25. julija na sestanku vsepravaških zastopnikov. Ti sklepi slovejo:

A. Splošni sklepi:

Zastopniki »Stranke prava« in »Starčevičeve stranke prava« v Banovini in Dalmaciji ter »Hrvatske katoliške udruge« v Bosni in Hercegovini, zbrani na konferenci v Zagrebu dne 24. in 25. julija 1911 sprejemajo enoglasno naslednje sklepe:

1. Edinstvo vseh pravaških skupin širom hrvaških pokrajin v enotni stranki prava je nujen predpogoj za sistematično organizirano in složno politično delovanje, tolko nasproti vsem drugim strankam v hrvaških deželah kakor tudi nasproti raznim vladam in ostalim političnim činiteljem v monarhiji.

2. Stranka prava nastopa vsled tega v vseh političnih, državnopravnih in drugih splošno narodnih vprašanjih kakor celota in edina nasproti vsem drugim strankam v domovini.

3. Stranka prava kot strogo hrvaška državnopravna stranka stoji nasproti vladam in drugim političnim činiteljem v tistem razmerju, ki logično izvira iz njenega programa, taktiko svojega dela pa uravnava po sklepih strankinega vodstva.

Vrhovno vodstvo stranke prava obstoji iz delegatov deželnih pravaških organizacij, katerih volijo banovinski stranki 6, Dalmacija 3, Istra 3, Bosna-Hercegovina 3.

4. Naloga tega vodstva je, udeležiti enotno organizacijo stranke prava v vseh hrvaških deželah ter se v stvareh, tičečih se celokupne stranke

prava in hrvaške narodne politike, shajati v rednih sejah vsaj dvakrat na leto, vsakokrat v drugi deželi v mestu, ki se naprej v to določi.

5. Vse deželne organizacije stranke prava se obvezujejo, držati se sklepov vrhovnega vodstva stranke prava, sprejetih z dvetretjinsko večino glasov navzočih delegatov, ter se istim brez-pogojno pokoriti.

6. Noben član vodstva celokupne stranke prava in noben član kateregakoli vodstva deželnih pravaških organizacij ne more sam od sebe dajati katerikoli tretjim činiteljem za stranko obveznih izjav brez izrecnega pooblastila celokupnega vrhovnega vodstva potom rednega sklepa.

7. Vodstvo celokupne stranke prava stopi takoj, ko se izvrši njeno konstituiranje, v stik z brati Slovenci v svrhu sporazuma na temelju programa stranke prava.

B. Posebni sklepi:

1. V predstoječe saborske volitve pojdejo pravaši složno ter bodo nasproti ostalim strankam v Banovini nastopati kot celota.

2. Izvoljeni poslanci bodo tvorili en sabski klub ter bodo v bodočem saboru v celokupnem svojem delu postopali istotako složno in enotno toliko nasproti vladam kakor tudi nasproti drugim političnim strankam.

3. Tudi v svojem izvensabskem delovanju bodo delali v smislu gornjih sklepov ter složno ukrepali tudi potrebne korake za izvedbo popolne enotnosti stranke prava.

Razven tega je bil sprejet tudi sklep glede volilne kooperacije pri bodočih saborskih volitvah, katerega smo že včeraj priobčili med dnevnimi vestmi.

V vrhovno vodstvo so bili v smislu 3. točke splošnih sklepov izvoljeni od strani »Stranke prava«: Dr. A. Horvat, dr. Prebeg, dr. Fran Milobar in namestnika dr. Karlo Bošnjak in dr. Josip Pazman; od strani »Starčevičeve stranke prava« pa: dr. Mile Starčević, Stjepan Zagorac, Cezar Akačić in namestnika Ivan Peršić in Ker. Šegvić.

Zborovalci »Stranke prava« so sprejeli tudi predlog, da se pozdravi Slovence in voditelja dr. Susteršiča. Po zborovanju so na Zrinjevcu demonstrirali proti banu Tomašiću in prirejali ovačije dr. Mili Starčeviću.

Generalni štrajk v Zagrebu.

Zagreb, 11. avgusta 1911.

Take burje Zagreb že dolgo časa ni doživel in priletni ljudje pravijo, da tega sploh ne pomnijo. Danes ob poltretji uri popoldan je namreč izbruhnil generalni štrajk, ki je malone zavzel vse delavnice in tvornice. Z vseučiliškega trga so se začele valiti nebrojne množice, ki so se potem razlivalo iz ulice v ulico, deroč naprej in naprej. Dva delavca sta nosila pred silno množico vsak po eno rdečo zastavo kot krvav znak resnobnih dni.

Povsod, koder se je valila množica, je vse mahoma zapiralo vrata prodajalnic, gostilen, hotelov in kavaren, kloneč se tako zahtevi generalnega štrajka, ki so ga izzvale vse združene strokovne organizacije. Danes popoldne je bil Zagreb precej rosen. Padlo je v par presledkih nekaj pohlevnega dežja, a

»Zihr t je zou, Pepe, de s ja unkat tku hmal iz Kamnka pupihu,« začeu m je naprej metat moj star znanec iz Kamnka, ke nosi prou ta prau vinsk žgajne pr Holcari na Dunisk cest zrihtan u Iblanā pu hišah predajas.

»Kua čm pa u Kamnk delat, če enkat vidm, de nism nč bl varn pred kolara kokr u Iblan. Ke sm enkat tist strašil, ke mi prauja Sukolc u kularabah pukonc pustavu in ga zavarvu, de se ni spet nazaj pu tleh zvrnu, sm pa šou.«

»Pa nis prou naredu, če s res tku Sukolcem naklonen, kokr se delaš. Ti b mogu saj še tulk časa tam ustāt, de

b Sukolci udšli preke Iblan in de b se kunštatal, kulk cehe je šlu iz tem al pa unem. Viš, če b ti pol tista ceha nase uzeu in puglihu, pol b se lohka rekl, de s resničn sukolsk prjatu, de skrbiš za nhn dušn in telesn blagor. Če pa ene pu Sukolca tamla pudpreš iz fržolukam, pa na smeš mislt, de s Buh ve kašn dubrotnk Sukolcu. Tu ni nč! Tu je ena kapica u muri. Ti morš mislt, de je med tem, ke se ti iz tistmo Sukolcam mediu in fretaru tam med kulerabam, de je med tem še Buh ve kulk drugeh zdehval ukul pu grmoujeh in putrebval toje pumuč.«

»Ja, prjatu; usega pa tud na mortu sam u vornga djat. Če Sukolce tist nhn zverajne res tku zmartra, de pol pu grmoujeh ukul zdehujeja, nej pa enkat drukat iblansk rešiln vuz iz saba peleja. Viš, pa prou pu pravie rečen: člouk tud nima prou ta prauga vesela, de b šou leberalcem na roka. Kua pa ma ud nh? Nahvaležnost, prou sama nahvaležnost. Pumisl, kulk je že, recima, klerekalna stranka leberalcem dobrega strila. Že za zapešene utroke začne skrbet, pa na praša, al sa klerekalneh al leberalneh staršu. Zapešen utrok je holt, ke nima čluveka, de b se zajn am uzeu, pa ga uzameja u Marijanum al pa u kašn druh zavod, in skrbeja zajn bl ket b mogu skrbet zajn sam oče. tulk časa, de ga sprauja pud streha. Al sa že usi leberaln prvakarī

skp enga samga utroka rešil, de se ni zgubu in prupadu?! Ne enga ne, pač pa je že marskašn ud teh prvakarju in frakarju uživu sam dubrote ket utrok al mladenč te stranke. Iz ena beseda: klerekalna stranka se muja, de b napraula iz falotu dobre, puštene ldi, leberalna pa skuša delat iz puštenel ldi falote. Pa kua maja klerekalcī ud tega? Nč! Usak leberaln vosu se zaderā nad nim za zahvala. Če je več butl, bl se dere in šimfa, ke misl, de iz tem še ta nar bl prkriva soja dušeuana reušna. A b na biu pol jest naumen, de b šou leberalcem na roka, ke sa tku pufredban, de ni nubene kucine na nh več puštene. Me znaja rad mt, če me čja! Enkat drukat um še Sukolca, če ga um najdu ke na cest al u kašnmo grabne, pustu pr gmah ket figa, pa nekar na misl, de tržaška.«

»Sej maš prou; sej b jest, če b biu u toj koč, tud tku naredu. No, pa nekar na misl, de sm jest sam zatu reku, de je škoda, de s ja tku hitr iz Kamnka pupihu, de se za Sukolce iz birtom uglihavu. Kaj še! U Kamnk je tud družga špasa zadost, ke vem, de b tebe zanimu.«

»Kua če bt u Kamnk?! Sej še u Iblan ni Buh ve kua, udkar leberalcī na rotuže več soje mudrost na stre-saja; kua če bt pa pol u Kamnk, de b se mogl men dupast?«

»O je! Ti b mogu sam enkat vi-

det, kedr se kubaca gespuđ dohtar Kraut iz soja gnadleva gespa u soj utročī vuziček, u kerem ma upreženga enga kujnička, ke ni nč več, kokr en divi zajc. Ja, prjatu, če b ti tu enkat vidu, pa počeš. Veš, prjatu, tist dohtar Krautu kujniček je tak, de b kumi dohtarju priftošl pelu, ne pa celga dohtarja in še gnadleva pu vrh. Ke se usa duhtarjeva familja enkat skubaca u tista kuretea, se začne pa use skp vrtit, ket ringlšpil naukul, sam naprej na more nekamer. Tak trpinčene žvali pa ne vid ne kamušk okrajn glavarstvu, ne kamnška pulcija, pa tud ne naš lubeznju živinazdravnik. In unkat, ke se je usa ta dohtar Krautuva rištnga glih vrtila in sukala ke preke Šutn, t pride pa še h usi nasreč en autumubil nasprut. Kojniček, na bod faulast, t ja ubere na duřiše u Kristufuva uštarija, in predn je dohtar Kraut vorng h seh pršou, pa se je znajdu iz soja gnadleva u klerekaln uštari. Ti na veš, kašn lon-tak je biu tu. Jest na vem, za kua ja je dohtar Krautu kujniček ubrau glih u klerekalna štarija?«

»Kua na uš vedu! Kujniček dobr ve, de sa leberalcī neusmilen, ke na znaja družga, ket žvau martrat; zatu se je pa zateku h kršanskem ldem, de b mu prskučil na pumuč in ga ubvarval pred leberalna nausmilenastja.«

»A misleš, de je žvau tku kunštna, de ve kuku in kaj?«

ta ni ohladil burnih štrajkačev, pač pa je pripravil atmosfero za njihovo delo bolj primerno.

Početkom so smatrali meščani ves prizor za navaden izraz socialistovske nevolje, a že na Jelačičevem trgu in na početku Illice se je videlo, da ni tako. Tramvajске vozove so štrajkači ustavljali, kdor je sedel v njih, so ga izgnali, avtomobile so zavračali, kočijaže pogonjali v beg in kdor se jim ni hotel ukloniti, tega so z občutno silo prisilili. Delo je moralo zapustiti povsod vse osobje, zapreti je moral svoj lokal vsakdo, če ne, pa so storili štrajkujoči socialisti svoje. Neko trafikantko, ki je branila svoje pravo s čisto nežensko pogumnostjo pred vrati, so enostavno prevrgli po cesti in prodajalno pripravili. Iz hotelov in gostilen so s silo izganjali goste, v kavarni »Corso« — največji v Zagrebu, — so pa sploh vse prevrgli, kar so dobili, stole, mize, posodo in še osobje, če se je branilo iti na cesto.

Zmagoslavno so se štrajkači valili in z njimi seveda vsa radovedna in brezposelna množica, proti južnemu kolodvoru, kamor so šli na stavko pozivat vse ženstvo v tvornici cikorijske. Mnogobrojna policija na konjih in peš pa je bila obstala na Illici, da gleda, kako je hitro ugodilo ravnateljstvo volji štrajkačev. Pripomniti je, da je moralo biti vse zaprto, samo lekarne, prodajalne rakev in drugi enaki lokali so smeli biti odprti. S tem so hoteli pokazati socialisti svojo »humanitarnost«, koji čin je edina hvalevredna točka njihovega današnjega huronskega dela.

Štrajk in zahtevo po štrajku so raztegnili s časom tudi na voznike piva, na postrežke in na branjevke. Eno teh so celo pretepli pri pravošlavni cerkvi, ker jo je nekaj mladičev zasačilo, da je prodajala nekemu sadje. Neusmiljeno so tudi razbili glavo in hrbet nekemu vozniku, ki je hotel spraviti nekoga na kolodvor, in pri Zrinjevcu bi jih bil kmalu nalezal še stražnik, ki je interveniral, da množica pusti voznika z zgodnjim štajersko gospodo, ki je že danes prišla na sokolski zlet. Značilno pa je, da med kričači ni ne ene nekoliko starejše glave in da se za kakim bripanim »Živio generalni štrajk« odzove vedno otroški glas. In res, med demonstranti so pravi otroci pod 10 let.

Divjanje je uprav strašno. Ko so demonstranti že vse mesto oblazili, so hoteli še udreti na južni in državni kolodvor, ki ste ga pa zasirali dve kompaniji pešcev. Štrajkaši so kazali velik pogum, ali ko so začeli oficirsko povelje, pozivajoče na »fronto«, so pokazali pete in šli razgrajati po Preradovičevi, Gunduličevi in Gajevi ulici ter po drugih po »dolnjem mestu«.

V gornje mesto demonstranti niso šli, ker je bilo vse zastraženo. Nahaajajo se namreč tam vsi javni uradi in samo banstvo. Sicer pa gori tudi res ni takih podjetij, da bi jih kdo pri štrajku pogrešal. Posledica štrajka je, da so že v zgodnjih večernih urah pogrešali meščani jedi in pijače in šele, ko so se začele potihoma odpirati posamezne gostilne v strani od prometnih ulic, si je tuje občinstvo oddahnilo. Za sokolski zlet je napočil resen čas.

»Kua na u! Puglej »Jutruve« gade! Če mu »Jutru« redehteri na daja ta prauga imena, de b biu cefridu iz nim, pa ga ud same jeze prec boži žlak zadene. A ni en tak »Jutru« gad stukat bl brihtu, kokr sa pa »Jutru« redehteri? Rec »Jutrum« redehterjem kar čš; dej jm ime kakršen čš; pa misleš, de je že kerga zavle tega boži žlak zadeu? Na bod na situ! Utresaja se mal, kokr kašn pinč, če ga u uda vržeš, pa je dobr. »Jutruveh« redehterju na sprau pud milem Bugam nč družga u jeza al, de b se jm fržmagal, kokr če jm reče kelnarca: »Prosm naprej plačati! Kej taega jh zgrab du muzga in »Jutru« je ceu tedn poun takeh nutic, ke čez kelnarce šimfaja, de pečja nč sluvensk znat.«

»Kaj m na puveš! A je tu mu-goče?«

»No, a nis brau ta teden tista douga kača u »Jutru«, ke čez ena kelnarca na Blede šimfa, de nč zna nč sluvensk in de ni tla obrredehterja Mihata zastopt, ke je tou sluvensk iz no guvort?«

»Sevede sm brau; Se prou hedi sma bli u Kamnk na tista kelnarca.«

»No, viš! Pa tista kelnarca zna prou fajz sluvensk in je tud ceu čas iz obrredehterjam sluvensk guvarila; al ke ji je nazadne reku: »Gespuđična, plaču um pa enkat drukat!«, mu je pa kelnarca hrbet ubrnila in rekla: verste niks! in šla je; in tu je spravl Mihata u jezo, u taka jeza, de b ga hmal boži žlak zadeu, kokr tistga gada, ke ga je Pircu Franci tku narodn krstu.

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

Štrajk se je pričel radi res sramotnega postopanja in beraške plače delavstva v parni žagi na Černomeru pri Zagrebu in se je razširil na povelje organizacije in na besedo iz uredništva socialistovske »Slobodne Riječi« takoj po vsem mestu. Že pred nekaj dnevi je bilo par socialistovskih odbornikov zaprtih za osem dni in globljenih za 100 kron, a to je ravno podžgalo protest.

Konca pa si ni bilo moči misliti drugače, nego je izpadel. Pod vplivom socialistovskega štrajka in vtisom sokolskega zleta, ki bi bil drugače uničen, so se merodajni krogi odločili, pa so v večerni uri ugodili vsem zahtevam socialistov, kojih prva je »svoboda društvovanja« in druga »varstvo proti žandarskemu nasilju«.

Tako bo torej v Zagrebu mir in zleta ne bo nič oviralo.

Profesor Natko Nobile in Maroko.

»Agramer Tagblatt« z dne 2. t. m. prinaša uvodnik iz peresa zagrebškega vseučiliškega profesorja Natka Nobile, pod naslovom »Maroko und die vier dalmatinischen Abgeordneten« (»Maroko in štirje dalmatinski poslanci«). — »Agramer Tagblatt« objavlja ta uvodnik z opazko: »Objavljamo ta članek odličnega vseučiliškega profesorja in zgodovinarja, ne da bi se strinjali z vsako podrobnostjo njegovih izvajanj.« Ta opazka odličnega zagrebškega lista je ravnotako uljudna kakor — previdna. In previdnost je bila v tem slučaju, kakor se nam dozdeva, morebiti še bolj na mestu nego uljudnost, ki pa sicer nikdar ne škoduje.

Nobilov članek naj bi bil obširna stvarna ocena znane dr. Šusteršičeve maroške interpelacije — in v zvezi s to oceno zajedno obtožba dalmatinskih pravašev dr. Dulibića, Perića, Prodana in Sesarčića. — In baš v poslednji točki tiči konjsko kopito. Prof. Nobile je Dalmatince in se v svojem članku priznava »demokratom«, t. j. pristavšem Smolčakove stranke. Odločno in odkrito povdarja svoje »antiklerikalno« stališče in svoje simpatije s proticerkveno politiko francoskih frama-sonov. — In edina vodilna pozitivna misel njegovega članka je: »V maroškem vprašanju in sploh v svetovni po-

litiki želimo zmago Franciji, ker je »svobodomiselná država, ki dela proticerkveno politiko.« S tem priznanjem je prof. Nobile dal svojemu članku stigma tendenčnega strankarsko-političnega izliva in samo to je tudi in nič drugega. Stvarno nima nobene vrednosti.

Prof. Nobile stoji glasom svoje- ga članka politično na istem nivou, kakor naši slovenski liberalci: »klerikalizem« in »antiklerikalizem«, to je vsa modrost! Vse drugo ne šteje. Blagor in napredek ljudstva, dežele, države — vse to je brez pomena, samo proticerkvena gonja, ta kaj velja, ta misel zagrinja že itak ozki politični horizont naših liberalcev s »farško« suktnjo.

Prof. Nobile (vseučiliški profesor!) podtika dr. Šusteršiču, da se je postavil s svojo interpelacijo ob stran Nemčije! Prof. Nobile Šusteršičeve interpelacije ali v celoti niti bral ni ali jej pa namenoma podtika nekaj, česar noben resen in objektivni človek v njej najti ne more. Eno je tako hudo kakor drugo za vseučiliškega profesorja in politika, ki hoče veljati resnim. In skoraj bi sklepali na podtikanje, kajti značilno je, da prof. Nobile, ki se imenuje »demokrata«, udarja po dr. Šusteršiču v eni sapi z opombo, da je »Nemcem odprl vrata ljubljanske občinske posve-tovalnice« — med tem, ko so jih odprli volilci na temelju demokratičnega volilnega prava. Po mnenju »demokrata« prof. Nobile naj bi zaostal ves demokratični razvoj našega volilnega prava samo zaradi možnosti, da ljubljanski volilci pošljejo par Nemcev v občinski svet! Demokratična reforma naj bi toraj menda čakala, da nemški volilci v Ljubljani izumró — t. j. do sodnega dne! Nazadnjaško stališče naših liberalcev. Lepi »demokratie«!

Toda povrnimo se k maroški interpelaciji.

Njena jasna tendenca je, pozvati avstrijsko vlado, da varuje trgovinske interese Avstrije, ne glede na mogoči politični razvoj maroškega vprašanja.

In iz cele interpelacije odseva naravnost nezaupanje napram Nemčiji in Franciji, da bi se pri njunih pogajanjih kaj ne skuhalo, kar bi zadelo naše trgovinske interese.

In to je edino pravo stališče. Mi imamo varovati svoje koristi — vprašanje pa, li v politični borbi za Maroko

zmaga Francija ali Nemčija, je za nas vprašanje druge ali tretje vrste.

Prof. Nobile pa je prvo in edino, da zmaga frama-sonska Francija — trgovinski interesi — lastne domovine so mu pa Hekuba.

Pravi, da izvažajo Avstrija v Maroko samo za 400.000 K sladkorja. — Če bi to tudi res bilo, kar pa ni, je vendar v interesu naših dežel, ki ležijo ob mor-ski obali, ležeče, da se ohrani monar-hiji čim širši vnanji trg. — Če je izvoz danes tudi še majhen, vendar lahko hitro naraste in bo moral narasti, ker homo morali iskati večjih vnanjih tr-gov, če se hočemo gospodarsko okre-piti.

Izvoz Avstrije v Maroko se je de-jansko v zadnjih letih zelo pomnožil in kaže izrazito rastočo tendenco. Pri tem pa ne pride v poštev le sladkor, temveč tudi n. pr. les, ki ga izvažajo naše alpske dežele, osobito tudi Kranj-ska, Štajerska, Koroška.

Rastoči izvoz v prekmorske dežele pa pomenja povzdigo našega mor-narstva in na tem ni zainteresira-na nobena dežela tako kakor Dalmacija in ostale naše obmorske pokrajine, ki so vse hrvatske in delo-ma tudi slovenske.

Vsega tega menda ne vidi profesor Nobile, pač pa to vidijo dalmatin-ski pravaši in hrvaški poslanci Istre, ki so ravnotako, kakor vsi ostali po-slanci Hrvatsko-slovenskega kluba gla-sovali za vložitev te interpelacije. Dal-matinski pravaši vedo dobro varovati interese svoje zemlje in svojega naroda in smatrajo to za prvo stvar, — prof. Nobile pa smatra za prvo stvar poli-tično nadvlado frama-sonstva na svetu, četudi vsled tega trpi trajno škodo hr-vatski narod in zlasti Dalmacija!

Še nekaj je podtaknil prof. No-bilo dr. Šusteršiču, kar ni res. Pravi, da dr. Šusteršič trdi v svoji inter-pelaciji, da je algesiraška pogodba »ni-čeva«. V resnici pa interpelacija zabe-ležuje le neovržen faktum, da so naj-prej Francija in Španija in končno še Nemčija ustvarile dejstva, ki so v protislovju z označeno pogodbo in ustvarjajo v Maroku nov položaj! In baš nekaj podobnega je tudi trdil v an-gleškem parlamentu angleški ministr-ski predsednik Asquith, ki je prvi izustil besedo o »novem položaju« v Maroku.

Prof. Nobile je pa dotični odstavek interpelacije zaviil tako, kakor bi Šusteršič tajil pravno veljav-nost algesiraške pogodbe in se zaganja celo v dr. Šusteršiča kot jurista! Juri-stična veljavnost algesiraške pogodbe je vzvišena nad vsak dyom. Prof. No-bilu kot zgodovinarju pa mora biti dobro znano, da razmerja med na-rodni in državami ne odločujejo juri-stični pojmi, temveč dejstva! In za dej-stva se tu gre in nič drugega. Fran-cija, Španija in Nemčija so kršile z ne-ovrznimi dejstvi algesiraško pogodbo — in sedaj se vršijo pri zaprtih durih pogajanja med Nemčijo in Francijo, ki čez noč stvarjajo lahko nova dej-stva in ta nova dejstva lahko trajno oškodujejo interese Avstrije in zlasti naših hrvatsko-slovenskih dežel. In tej možnosti nasproti je pozvala inter-pelacija Hrvatsko-slovenskega kluba našo vlado k tisti opreznosti v varstvo naših interesov, ki je njena dolžnost!

Prof. Nobile pa naj bo pomirjen. V svojem članku pravi, da rad prizna-va dr. Šusteršiču eno lastnost: »Če se je dr. Šusteršič enkrat odločil za kako dejanje, prime trdno in neustrašeno.« Naj prof. Nobile vzame na znanje, da je to lastnost Hrvatsko-slovenskega kluba, ki bo vse-lej prišla do veljave, kadarkoli bode treba varovati interese hrvatsko-slo-venskega naroda, naj bode to našim liberalcem in »demokratom« ljubo ali ne!

Pečali smo se nekoliko obširneje z Nobilovim člankom, da pokažemo na tem izgledu malenkostno, ozko eno-stransko in nazadnjaško stališče našega liberalizma v važnih zadevah našega javnega življenja.

LURD.

Iz Lurda se nam poroča: Vkljub neznosni vročini prihajajo dan za dnev procesije iz vseh strani. Pri popoldanski procesiji s sv. R. Telesom je redno najmanj 800 mož in fantov z gorečimi svečami. V zdravniškem uradu se zgla-šajo vsak dan novi ozdravljeni. Dne 8. avgusta je shodila oseba, ki je imela sušico v vretenici in ni mogla hoditi že več mesecev. Ozdravljena je bila v ko-peli, kamor so jo prenešli, odkoder pa je prišla sama. Seveda ravnajo zdrav-niki zelo previdno. Ozdravljenja se le konstatirajo, potrdijo pa šele, če vztra-ja zdravje najmanj eno leto.

Jozeil Cailaux, franc. min. predsednik. Jules M. Cambon, franc. poslanik v Berlinu. M. de Selves, francoski zun. minister.

Graf Wolff-Metternich, nemški posl. v Londonu. Baron Schoen, nemški poslanik v Parizu. Pl. Kiderlen-Wächter, nemški državni tajnik.

H. H. Asquith, angl. premieri minister. D. Lloyd-George, angleski zakladni minister. F. L. Bertie, angleski poslanik v Parizu.

Maroški diplomati.

Nemško-francoska pogajanja v za-devi Maroka se po kratkem premoru zopet nadaljujejo. Del časopisja piše na podlagi informacij iz diplomatskih krogov, da ste se Nemčija in Francoska v glavnih točkah že sporazumeli in da je treba urediti samo še nekatera for-melna vprašanja. Vendar bodo pa ta poročila brzkone nekoliko prena-gljena in zelo optimistična, kajti danes še vedno obstaja položaj, v katerem lahko nastanejo posledice, ki niso v nikakem razmerju s svojimi vzroki, ako ne bodo prizadeti krogi postopali previdno in s pametjo. Če se bo na maroško vpraša-

nje obravnavalo z vso previdnostjo, po-tem zna priti do trajnega sporazuma med vsemi prizadetimi državami. Računati smemo, da se diplomatska po-gajanja po nekaj dneh razburjenja na-daljujejo zopet mirno in da bodo diplo-mati, katerih slike danes prinašamo, rešili v splošno zadovoljnost spor, ki je nastal, ker je Nemčija poslala v Agadir svojo bojno ladjo. Pogajanja se vrše, kakor znano, med nemškim državnim tajnikom Kiderlen-Wächter in fran-coskim poslanikom v Berlinu, Cam-bonom.

Papež bolan.

O papeževem zdravstvenem stanju prihajajo nasprotujoča si poročila. Mi jih drugega za drugim navajamo.

Rim, 11. avgusta (zjutraj). Zdravniški bulletin: Papež je prebil precej mirno noč. Nekoliko je dremal in se čuti olajšanega. Pešanje moči se je od včeraj dalje ustavilo. Upati je, da bo danes mogoče papeža boljše prehranjevati.

Rim, 11. avgusta. V Vatikanu so danes zjutraj izjavili, da je stanje Svetega Očeta trajno zadovoljivo in da se je njegovo splošno stanje izboljšalo. Papež lahko brez tuje pomoči okoli hodi. Ob 3/4. zjutraj so prišli k papežu profesorji Marchiafava in Petacci, s katerimi se je do 8. ure razgovarjal. Papež je ob 9. uri sprejel obisk svojih sestri in sestrične, ki so ostale pri njem do 10. ure.

Berolin, 11. avgusta. Korespondent »Vossische Zeitung« poroča svojemu listu iz Rima: Nek zdravnik iz Vatikana mi je zagotovil, da je stanje papeža v vsakem oziru stacionarno, da ne obstoja nobena neposredna nevarnost in bi sploh nobene ne bilo, ako bi se papež primerno hranil. Papež zelo malo vživa. Vse je odvisno od tega, ali ga bo mogoče boljše prehranjevati.

Rim, 11. avgusta. »Messaggero« poroča: Profesorja Petacci in Marchiafava sta po včeraj zvečer izvršeni viziti izjavila, da vročica še ni ponehala; tudi se opaža velika splošna slabost, vendar pa se ni pojavilo nobeno poslabšanje, ki bi moglo dati povoda za vznemirjenje. Kot dokaz, da se v Vatikanu ne boje usodnega poslabšanja, služi tudi to, da tako včeraj kakor danes majordomus mons. Bisletti in osebni tajnik mons. Pescini nista opustila običajnega izprehoda.

Rim, 11. avgusta. »Vita« poroča, da se je včeraj zvečer v papeževem stanju pojavilo vidno poslabšanje in da je papež večkrat omedlel. Takoj priključeni zdravnik je pacientu iniciral kofeina, nakar je dihanje postalo mirnejše in pravilnejše in je bolnik zadremal. Noč je sicer potekla mirno.

Rim, 11. avgusta. Kardinal državni tajnik Merry del Val je diplomatom, ki so ga danes obiskali, izjavil, da se papež znatno boljše počuti. Papež je mirno spal in tudi več zavžil. Lokalni putični pojavi na desnem kolenu so skoroda izginili. Pacient je smel posteljo zamenjati z otomano in se celo nekoliko gibati, kar mu je bilo dozdej prepovedano. Edini vznemirjajoči moment je velika slabost. Toda papeževa čvrstoba bo tudi nad tem triumfirala. — V neoficielnih krogih se izboljšanje priznava, pa ne sodi tako optimistično. Vendar pa je razpoloženje v Vatikanu mirnejše.

Rim, 11. avgusta. Danes ob 11. dopoldne se je v vatikanski državni pisarni vršil običajni tedenski sprejem diplomatov. Poročila kardinala državnega tajnika o papeževem stanju so se glasila pomirjevalno. Papež se je zjutraj čutil boljše. Zdravniki so bili vsled vidnega izboljšanja zadovoljni. Nato so papeža iz postelje prenesli v naslonjačo, pri čemer je z veseljem opazil, da je mogel desno nogo brez posebne težave in bolečin premakniti. Zavživanje jedi je nekoliko izdatnejše. Papež je tekom dopoldneva zavžil tri kozarce mleka. Stanje moči je neizpremenjeno, vendar je tudi v tem oziru upati na izboljšanje.

Trst, 11. avgusta. »Piccolo« poročajo iz Rima, da je papež v noči od 10. do 11. t. m. še nekaj počival. Trikrat ali štirikrat je tožil zavoljo vročine in bolečin v kolenu. Zdravniki so mu dali aspirina, mentola in kofeina. Zjutraj je bil papež videti boljši. Zdravniki so konstatirali znatno izboljšanje. Vročina je manjša, tudi oteklost je malodane izginila. V vatikanskih krogih se opaža velika mirnost in samopremi govanje, skrbi pa vse zlasti slabost Svetega Očeta.

Rim, 11. avgusta. Tukaj se trdi, da je včeraj zvečer dr. Amici oteklino na desnem kolenu moral puncirati, kar da se je obneslo. Dr. Amici je bil celo noč pri pacientu. Stanje Svetega Očeta se ni poslabšalo, toda bolnik je zelo potr. Dopoldne 11. t. m. je bil ves čas v naslonjaču. Bronchitis izginja, toda razlitje krvi po desni nogi mu povzroča velike bolečine.

Pariz, 11. avgusta. »Matin« poroča, da se je pojavilo resno poslabšanje. Ponoči od 10. na 11. t. m. je vsled slabosti dobil injekcijo kofeina, ki je imela zaželjeni uspeh.

Dunaj, 11. avgusta. »Wiener Allgem. Ztg.« poroča iz tukajšnjih dobro poučenih diplomatskih krogov, da papeževostanje ne daje nobenega povoda za vznemirjenje. Papež je imel

pljučnico, katero je srečno preostal. Sedaj prizadeva slabost bolnikova nekaj težav, resne bojzani pa ni. To se že iz tega razvidi, da kardinal Rampolla, ki biva na dopustu v Einsiedlu, dopusta ni prekinil.

NOVI DUNAJSKI NADŠKOF.

Za naslednika umrlemu kardinalu Gruschi bo imenovan dosednji koadjutor dunajske nadškofije, škof dr. Fr. Nagl. Novi knez in nadškof dr. Franc Ksaver Nagl je rojen Dunajčan in v 55. letu starosti. Za duhovnika je bil posvečen leta 1878., leta 1893. je postal profesor filozofije in eksegeze v St. Hipolitu, leta 1885. je prišel kot dvorni kaplan na Dunaj, leta 1887. je postal ravnatelj v Augustinum, leta 1889. ravnatelj »Anime« in leta 1902 škof.

Dnevne novice.

+ Občni zbor »Slov. dijaške zveze« in abiturijentski sestanek se vršita dne 26. in 27. avgusta 1911 v Domžalah. Natančnejši spored priobčimo prihodnji teden. Za danes opozarjamo le na to, da se vrši v soboto, dne 26. avg. občni bor »Slov. dij. zveze« in zborovanja v sekcijah, v nedeljo 27. avgusta pa abiturijentski sestanek in veselica z Medvedovo igro »Za pravdo in srce«. Prosimo vse tovariše, ki se mislijo sestanka udeležiti, da to sporoče tekom prihodnjega tedna na naslov: »Slov. dij. zveza« v Ljubljani, Vrhovčeva ulica 11. Tovariši pevci, ki bi sodelovali pri petju, naj navedejo tudi svoj glas.

+ Kaj to pomeni? Na naše vprašanje, kaj je s slovenskimi docenturami v Pragi in kaj je o tem našim merodajnim faktorjem znano, odgovarjajo liberalni listi, da vlada ne bo vprašala S. L. S., če sme potrditi slovenske docente, ki se hočejo v Pragi habilitirati, in sploh pišejo tako, kakor da bi glede tega obstojal kak dogovor med vlado, praško univerzo in slovenskimi liberalci. Nam se pa to zdi neverjetno, ker si ne moremo misliti, da bi vlada v tako važni slovenski kulturni zadevi delala ukrepe preko S. L. S., ki je in ostane edino poklicana zastopnica ogromne večine slovenskega ljudstva in ki ima zato tudi v slovenskem vseučiliškem vprašanju odločivo besedo, gotovo več kakor senat praškega vseučilišča in pa gospodje slovenski liberalni akademiki! Zato pozivljamo merodajne faktorje, da se za to stvar pobrigajo, ker se tu nekaj za hrbtom ukrepa. Katoliška večina slovenskega ljudstva je zoper Prago in nikakor ne sme priti do

tega, da bi se skrivaj ondi odgojili slovenski svobodomislci za bodoče profesorje na naši univerzi. Če misli vlada tako delati, ji homo ob svojem času zagodli lepo pesem!

+ Čudno, čudno... S strašno vehemenco so se zagnali socialni demokrati v boj za — vojnega ministra. »Arbeiter-Zeitung« samo o Schönaichu člankari, kakor da bi bil vojni minister desetkrat več vreden kot vsa delavska postavodaja. Tudi naša »Zarja« se za ministra vojnih trum poteguje. Graški »Arbeiterwille« pa je bil celo konfisciran, ker se je preveč za vojnega ministra zavzel! Presneto je to čudno. Nam se zdi, da mora biti posebne vrste vojni minister tisti, za katerega se anti-patriotični in armadi sovražni elementi tako vlečejo. Tak minister res ni za družega kakor za penzijo.

+ Za naše socialne demokrate. Te dni se je ob priliki obiska nemških socialnodemokratskih poslancev na Nemškem vršil v Leicesteru velik delavski shod z mnogimi govori. Sklepni govor je govoril sloveči angleški socialistični delavski voditelj Mertens, v katerem se je pečal z razmerjem delavstva do vere in rekel: »Tako močno gibanje kakor je socialno-demokratsko ne bi smelo krščanske vere zatajevati, ako hoče na človeštvo trajen vpliv imeti. Če hoče socialna demokracija ljudstvo izboljšati, mora pustiti in sama na to delati, da se ljudstvo preobraza po veri. Napadati krščanska veroizpovedovanja, bodisi protestantsko, katoliško ali drugo to ni posel socialne demokracije. Kjer je sovraštvo, ne more nič dobrega vspevati.« — Tako Mertens, naši sodrugri pa se kregajo zoper cerkveno zvočenje, psujejo duhovščino in »Arbeiter-Zeitung« je te dni nemške delavce, ki še na rožni venec drže, zmerjala z »nevedneži, ki so vredni pomilovanja«.

+ Česar sociji ne vidijo. Sladkorni kartel je sladkor zopet za 1 K pri 100 K podražil. Sedaj je od junija že za 7 K poskočil. Teh lumparji socialni demokrati seveda ne vidijo. Njim je le za meso, da morejo zoper kmeta hujskati. S sladkornimi baroni pa so prijatelji.

+ Cenik tamburic, ki se prodajajo v korist »Slovenske Straže«, se razpošlje vsem našim društvom. Naša društva naj si oskrbe tamburice po omenjenem ceniku, ako želé imeti lepa in dobra glasbila po razmerno zelo nizki ceni. Ker se marsikje pogreša pri predstavah in ostalih prireditvah dostojna in lepa godba, bodo društva z naročilom tamburic zelo ustregla svojim članom. Naročila sprejema: Ivan Vrečko, Katoliška Tiskarna, Ljubljana. Lični ceniki zastoj in poštne prosto.

+ Dr. Josip Frank je poslal »Obzoru« popravek, v katerem zanika, da bi bil on v kaki zvezi z minulim srbskim veleizdajniškim procesom. Potem pa se izjavlja tudi o političnem položaju in pravi: »Zdi se mi, da vsi dosedanjji predlogi slone na krivem temelju in da bi se moglo ugoditi stališču vsake poedine stranke in s tem seveda v prvi vrsti tudi potrebam celokupnega hrv. naroda, ne da bi se narod tiral v nove volitve. S tem se ne mislim izjaviti proti naši stranki, toda ker njeni predlogi ne prejudicirajo zdravega saniranja političnega položaja kraljevine Hrvaške, sem se usvobodil to opomniti, a če mi Bog da zdravje, sledi še več.«

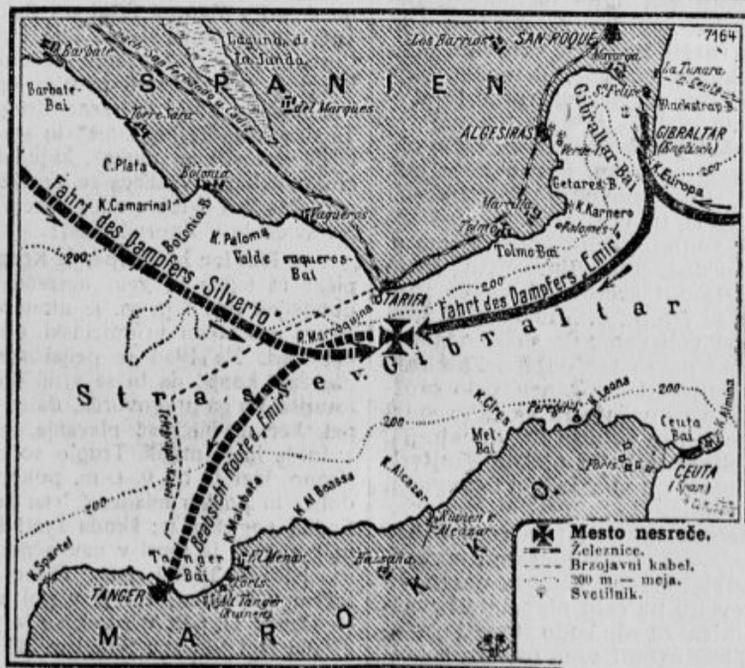
— **Viš-Glince.** — **Otvoritev otroškega zavetišča.** Minuli četrtek, — 10. avgust, — bo za naše »male« zgodovinski dan. Po dolgem preudarjanju in pripravljanju smo otvorili prepotrebno otroško zavetišče v »Društvenem domu«. S tem bo »Dom« mnogo pridobil na svojem pomenu, ker bodo prostori tudi ves dan koristno izrabljeni. Otroci bodo pa v varnem zavetju zasigurani pred mnogimi dušnimi in telesnimi nezagodami, katerim so izpostavljeni podnevu, ko so njihovi stariši zaposleni v tovarnah. Kdor zasleduje tukaj življenje nedorasle mladine, ki brez nadzorstva tava in skače celi dan po cestah in travnikih, uvidi, da je bil skrajni čas, da se je kaj ukrenilo za te samim sebi prepuščene revčke delavskih starišev. Zavetišče vodijo tri trejtjerednice duhovne sestre sv. Frančiška, ki so takoj prvi dan si pridobile srca malih. Poslala nam jih je iz zavoda »Angelja variha« v Šiški preblag. profica Gabrijele Auersperg, ki je že toliko dobrega storila za zanemarjeno mladino. Vso materijelno skrb za zavetišče je pa prevzela tukajšnja konferenca sv. Antona, katere delavni člani so se, ne straječ se nemalim stroškov, pogumno lotili prepotrebne zavoda, zaupajoč pri tem ljudomilem karitativnem delu na podporo prijateljev mladine. Čuje se, da nasprotniki, ki vsako naše podjetje, pa naj bo še tako plemenito, z njim lastno strankarsko kritiko napadajo in obrekujejo, da tudi o tem zavetišču trosijo izmišljotine, ki so se porodile v njih bistri glavici. Trdijo, da se v zavetišče ne bodo sprejemali otroci liberalcev in demokratov, ker je zavetišče strankarsko. Resnici na ljubo pribijemo, da nismo še nobenega vprašali, ki je prišel prosit za sprejem, kake stranke da pripada. Otroci bodo sprejeti, naj bodo katerekoli stranke, saj oni niso krivi nesreče, če je oče rdeče ali liberalne barve. Pač pa bo vodstvo strogo pazilo, da se bodo pogojii, pod katerimi bodo otroci sprejeti, točno izpolnjevali. In da pregoreči »Narodovci« ali »Jutroveci« ne bodo nepotrebno trtili papirja, jim povemo še to, da so sestre — Slovenke. Dobisa o zavetišču ne moremo skleniti, ne da bi nekoliko poberačili. Dokler zavoda nismo otvorili, si nismo upali na dan s prošnjami. A zdaj, ko lahko rečemo, da zavetišče že deluje in obeta še lepše delovati, pa s tem večjim zaupanjem stopimo pred prijatelje ubogih delavskih otrok, proseč podpore, katere zavetišče zlasti v začetku potrebuje, da si nekoliko opomore, ker smo začeli — z dolgovi. Karkoli in kolikor koli se bo bodisi v denarju ali v živilih v ta namen darovalo, se bo sprejelo z največjo hvaležnostjo, katero bodo podpirani otroci pokazali s tem, da bodo za dobrotnike prav lepo in pobožno molili.

— **Duhovniška vest s Tržaškega.** Č. g. Anton Čok, kaplan pri Sv. Ivanu, je premeščen za šestega duhovniškega pomočnika k Sv. Antonu Novem v Trstu.

— **Ne v Ameriko!** Rojaki! Pisatelj teh vrstic imel je že zelo mnogo prilike opazovati in se prepričati, da je Amerika nesreča za naš narod. Ko bi se primerjalo vse gorje, kar se ga je samo do sedaj zgodilo z dobrotami Amerike, bi bila bilanca zelo zelo pasivna! Ponzal sem več dobrih fantov, bili so v ponos naši armadi. Mislil sem, ti bodo vsaj 80 let živeli — a šli so žalibog mladi v hladni grob. Amerika izsesala jim je vse moči in nagubančila njih lepo lice in skrivila hrbet. Kje je denar, da bi jih nadomestil in odškodoval. Torej fizično velika hiba, a moralno pa še večja! — Kdor ljubi rodno zemljo in svoje naj doma pridno dela in le desetlet del toliko kot v Ameriki, pa bode srečen, zdrav in zadovoljen tudi doma. Torej ne v Ameriko!

— **Razpisane srednješolske suplenture** za sledeče predmete: Klasična filologija: Ljubljana II. drž. gimn. (do 31. VIII.); Dunaj IV. gimn. (do 3. IX.) — Moderna filologija: Dunaj XI. r. (do 1. IX., Fr. E. ali Fr. D.) — Historična skupina: Brno, trgovska akademija (do 15. VIII.) — Mat.-fiz. skupina: Brno, trgovska akademija (M. Nl., do 15. VIII., prednost iz telovadbe izprašani); Plzenj, trgovska akademija (M. Nl., do 1. IX.); Dunaj VI. gimn. (M. Nl., do 3. IX.) — Prirodopisna skupina: Dunaj XI. r. (kemija, z učno obveznostjo vsaj treh ur, do 1. IX.); Gradec realg. (Ng. m. nl., do 1. IX.) — Kratice in znaki kakor navadno. Prošnjo za suplenturo je vložiti na ravnateljstvo dotičnega zavoda, kamor se prosi.

— **Kmetovalce opozarjamo** na strojno zadrugo v St. Vidu nad Ljubljano. V teku štirih let, odkar zadruga obstoji, si je nabavila celo vrsto najmodernejših poljedelskih strojev. Stroj naroča redno pri Gospodarski zvezi in so tako obvarovani vsakih prevar.

Nesreča v Gibraltarskem prelivu.

V Gibraltarskem prelivu se je zgodila velika nesreča. Vsled goste megle je tamkaj trčil angleški parnik »Silverton« s francoskim parnikom »Emir« skupaj. Zadnji se je potopil v nekaj minutah v globočino. Utonilo je 86 oseb, in sicer 62 potnikov in 24 mož posadke. Ponesrečeni potniki so bili večinoma maroški delavci. Kapitan parnika »Emir« je bil na roki ranjen, a se

je vseeno rešil. Rešili so samo 26 mož s pomočjo rešilnih čolnov parnika »Silverton«. Ker se je parnik hitro potapljaj in vsled goste megle je bilo rešilno delo zelo oteženo. Večina potnikov je v času katastrofe še spala, zlasti v medkrovju. Potopljeni parnik je bil že od leta 1882. v prometu francoske parobrodne družbe »Toache«. Imel je 1384 ton ter je bil dolg 82 metrov.

Predsednik strojne zadruge, g. Belec, je pred kratkem potoval po Nemškem, Češkem in Ogrskem in si ogledal veliko tovarn. Potovanje je bilo zanj kakor tudi Gospodarski zvezi koristno. Spoznal je lahko, katere tovarne so solidne, pa tudi katerih se ne upa priporočati. Med drugimi je bil v neki tovarni, ki proizvaja motorje in jih tudi na Kranjskem ponuja. V tovarni je zvedel, da se novih motorjev sploh ne izdeluje, ampak nakupujejo stare, jih popravijo in prodajo za nove. Iz tega se razvidi, koliko previdnosti je treba pri nakupu motorjev in strojev sploh. Zato pa je tudi dolžnost, da se deželni odbor prepriča kje zadruge stroje naročajo. — Vredno je, da si kmetovalci ogledajo v Št. Vidu novo mlatilnico. Mlatilnico goni motor. Mlati zelo čisto, slamo dobro pretrese, da ne odpada ž njo vred žitno zrnje. Obenem z mlatitvijo se z veterinicami žito dobro očisti, da se takoj iz mlatilnice očiščeno vsiplje v vreče. Tudi ječmenove rese lepo ostekla in iz plev odstrani ves prah, da so za klajo res zdrave in brez vsakega prahu. Ta mlatilnica ima tudi to prednost, da ne zmeša preveč slame in se lahko veže v otepe. Pri delu ni treba veliko ljudi. Vse delo pri mlatilnici obstoji v tem, da se odvezujejo snopi in mečejo v mlatilnico, kar nekaj neodraslih ljudi lahko napravi, odrasli pa vežejo otepe in spravljajo v žitnice z žitom napolnjene vreče. Koliko je ceneje delo na mlatilnici se lahko vidi iz tega, da se v enem dnevu omlati in očisti žita iz 22 okenj (štantov). Vredno je, da si kmetovalci iz onih krajev, kjer še nimajo strojnih zadrug, pridejo ogledat to mlatilnico v Št. Vid. Spoznali bodo, da je potrebno v vsaki večji vasi ustanoviti kmetijsko strojno zadruge, ki ljudem veliko dela in denarja prihrani. Ker ima Gospodarska zveza zastopstvo velikih in solidnih tovarn, se ni bati, da bi bili po agentih opeharjeni. V kratkem pride v Št. Vid slamerznica s pihalom, ki bo dezanico obenem po dolgi cevi odvajalo naravnost na kraj, kjer bo spravljena. Priznati moramo, da je na Kranjskem danes strojna zadruge v Št. Vidu najmarljivejša in najbolj preskrbljena s stroji, kar je gotovo zasluga gospoda župana Belca in deželne odbora, ki je vedno pripravljeno dovoliti strojnim zadrugam zadatno podporo, kakor tudi preskrbeti podporo od države.

K požaru na Kalu pri Ambrusu je pripomniti se sledeče: Ogenj je zanelil neki deček s cigareto, ki jo je kadil na kozolcu. Grozen je pogled na pogorišče. Skoro cela vas je popolnoma uničena. Pogorelecem niti toliko ni ostalo, da bi se mogli par dni preživiti in so res usmiljenja vredni. Da bi jih ne podpirali okoličani vsak po svoji moči, bi morali umreti lakote in žeje; kajti vode je vsled suše in požara popolnoma zmanjkalo. Da se je vendar posrečilo peterim posestnikom rešiti domovje, je edino zasluga požarne brambe v Ambrusu. Kake dokaze nadčloveške vztrajnosti in požrtvovalnosti je doprineslo to društvo na dan nesreče, si more predstavljati le tisti, ki je bil osebno navzoč pri požaru. Bilo je prvo na mestu in je vztrajalo neprenehoma 36 ur pri gašenju. Šele ko je ponehala nevarnost, se je podalo moštvo vse izmučeno in oslabiljeno domov. V sled pomankanja vode so morali prepeljati sesalni stroj od enega vodnjaka do drugega, kar gotovo ni pospeševalo rešilne akcije. Če bi bilo vode dovolj, bi se gotovo posrečilo gasilcem pogasiti požar, ko še ni bilo veliko škode. Isto gasilno društvo je namreč že pri dveh požarih preje obvarovalo to vas nesreče, ki jo je zadela sedaj, ker je bilo takrat še dovolj vode v vodnjakih. Da je pa gasilno društvo sedaj kljub pomanjkanju vode, vendar še rešilo petim gospodarjem domovje, je pač velika zasluga. Vsa čast torej gasilnemu društvu v Ambrusu, ki tako uspešno deluje za blagor svojih občanov. Posebna hvala se načelniku požarne brambe, ki je, ne meče se za lastno nevarnost, rešil nekemu kmetu 800 K denarja iz ognja. Zelo požrtvovalnega se je izkazal pri požaru tudi g. Žerjav, orožniški postajevodja v Zagradcu, ki ni samo zadostil svoji dolžnosti s tem, da je pazil na red, ampak je tudi sam pomagal pri gašenju in tako z zgledom vzbudil ljudi k vztrajnosti.

Velik dolg, ki nikoli plačan ne bo. — Slavno uredništvo »Slovenca« v Ljubljani! Sklicuj se na § 19. tiskovnega zakona, prosim, da priobčite v svojem listu glede na notico »Jutro« v št. 177., ta-le popravek: Ni res, da je »Učiteljska tiskarna« zadnji čas nameravala »Jutro« kratkotalno ustavit. Res pa je, da bo tiskarna list ohranila vsaj tako dolgo, da ji poplača svoj dolg z obrestmi vred do zadnjega vinarja. — Za upravni svet »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani, dne 11. avgusta 1911. Predsednik: L. Jelenc. — Ubogi liberal-

ni učitelji — ta »popravek« jim dovolj jasno kaže, kako se gospodarji v »Učiteljski tiskarni«. Bodo pač vsi prej pomrli, predno dočakajo, da »Jutro« plača svoje dolge. Pri tem pa zopet resno vprašujemo **deželno vladu:** Kako je naložen denar učiteljskega vdovskega društva in drugih učiteljskih dobroteljskih ustanov, ki so v oskrbi liberalnih učiteljskih gospodarskih ženijev?

— **Dunajski Slovenci,** ki bivajo čez poletje v svoji domovini, poletje 19. avgusta k Mariji Pomagaj na Brezje. Ker mnogi še ne vedo tega, se zato tem potom vsi najvljudnejše vabijo, da se prijetnega romanja gotovo udeležijo. Vsakdo naj po svojih močeh skrbi, da bo udeležba kolikor mogoče častna. Slovenci na Dunaju potrebujemo zelo Marijinega varstva, zato je upravičena želja mnogih rojakov, da se enkrat skupno poklonimo naši nebeški Materi in se izročimo za naprej Njenemu mogočnemu varstvu. Najprimernejše je, da se snidemo že 18. t. m. zvečer na Brezjah in tam prenočimo. Drugo jutro, 19. t. m. bo skupna sveta maša, ki jo bo daroval g. A. Snoj, duhovnik v Auguštinu. Med sveto mašo poje mešan zbor dunajskih Slovencev pod vodstvom stud. mus. g. Zdešarja. Po sveti maši bo prijateljski sestanek udeležencev. Čujemo, da nekateri pri tej priliki obiščejo tudi Bled in Blejski otok. Vsem udeležencem kliče: Na veselo svidenje pri Mariji Pomagaj!

— **Černuče.** Vabilo k predstavi igre »Devica Orleanska«, ki jo priredi dekliška Marijina družba ob priliki blagoslovljenja družbine zastave v torek 15. avgusta ob pol 4. uri popoldne pri g. Ivanu Čibašek na Črnučah. Kat. slov. izobraž. društvo pa priredi ob tej priliki šaljev srečolov v korist novemu Društvenemu Domu. Vabimo k obilni udeležbi!

— **Argentinsko meso v Trstu.** Za včeraj napovedana pošiljatev 800 ton argentinskega mesa v Trst, dospe šele v nedeljo. Ker pa vlada še ni izdala dovoljenja za uvoz, meso ne bodo smeš izložiti. Pristaniške oblasti v Trstu so dobile stroga navodila, da se prepreči izkrancje mesa. Za slučaj, da se mesa ne bo dovolilo izkrcati, ga bodo prepekljali v Švico.

— **Vročinska kap** je zadela v Novem mestu g. okrajnega šolskega nadzornika Turka. Dne 7. avgusta t. l. je prišel v pisarno delat, pa mu je postalo slabo in so ga morali močiti, da je prišel k sebi. To je prvi slučaj vročinske kap v Novem mestu, ki je pa tem bolj žalosten, ker si je g. nadzornik pred kratkim zlomil nogo.

— **Pomota.** Pri lomljenju današnjega »Slovenca« je meteor nad idrijske novice postavil naslov »Jeseniške novice«, kar naj gg. čitatelji blagovolijo sami popraviti.

— **Slovenec umrl v Ameriki.** V Hibbing, Minn., je umrl Slovenec Frank Pleše.

— **Protičeške demonstracije v Gradežu.** »Narodna Politika« poroča iz Gradeža, da je pred tamošnjim Horakovim hotelom »Lacroma«, ki je zbirališče čeških letovčarjev, došlo 10. t. m. do protičeških demonstracij Italijanov. Češki gostje so namreč priredili med seboj neko veselico, vsled česar so Italijani razbili vsa okna na hotelu. Demonstranti so peli italijanske pesmi in so se šele razšli, ko jih je razgnala policija. Vsekakor so take demonstracije »priporočljive« za pospeševanje tujkega prometa.

— **Loški potok.** Županom naše občine je izvoljen gosp. Franc Debeljak, posestnik in poslovodja Kmetijskega društva. Vrl in požrtvovalen naš somišljenik vedno. Prvim svetovalcem g. Martin Korduš, Ivan Bartol in Josip Gregorič. Ostali svetovalci kakor tudi cel odbor je v S. L. S. Nasprotnike hud udarec pri volitvah zelo peče, vlagajo pritožbe, ki pa so vse odbite. Zatekajo se od inštanca do inštanca, celo orožništvo ne prizanašajo in se tako smešijo pri malih in velikih inštancah.

— **Volivni imeniki občine Vinjivrh** so razporeženi na vpogled od 6. avgusta dalje tri tedne.

— **Rešena afera.** Afera radi Srbov in srbske zastave v sokolskem sprevedu v Zagrebu rešena je na ta način, da bo v sprevedu na čelu plapolala hrvaška trobojnica, za njo bodo stopali zastavonoše z zastavami vseh ostalih sokolskih društev in nato sokoli po narodnostih v abecednem redu. Srbi bodo zadnji in to najpreje oni iz kraljevine in drugi izven Hrvaške, nato godba in za godbo »srbski« Sokoli iz Hrvatske in Slavonije. Spreved bo zaključila hrvaška sokolska zveza.

— **Iz Most** nam pišejo: Kako znajo stariši po Udmatu, Selu in Mostah vzgajati svoje otroke, smo se prepričali takrat, ko je šentpeterski Orel korakal k blagoslovljenju društvenega doma v D. M. v Polju. Pijani otroci — nekateri

še prav majhni — so se nadrevili na cesto in izžvižgavali mimoidoče fante in jih obkladali s priimki. — Najprej torej otroke upijanjajo, da so bolj korajžni za veliko kulturno delo žvižganja in zmerjanja, v katerem vidijo liberalci in socialni demokratje višek naprednega dela. Potem jih pa nakusijo — in otroci se podajo v boj — stariši se pa doma skrivajo. Potem se pa bahajo in pravijo: To smo jih! Dobro smo jim dali, in se zadovoljno smejejo. — »Dali so jih« gotovo, a ne Orlov, ampak dali so svoje otroke pijančevanju in surovosti. Orli pa gredo lepo naprej z obžalovanjem nad zaslepljenimi stariši, ki vzgajajo otroke s pijačo in surovostjo.

— **Odklikovanje.** Cesar je odklikoval lokalno predstojnico rdečega križa, Melito Dolganec v Trstu z zlatim zaslužnim križcem.

— **Umril je v Trstu** Herman Zobel, šel veletgovine, bivši brazilski podkonzul, častni predstojnik državne nemške zveze itd.

— **Dobava lesa za državno železnico.** C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu odda dobavo lesa za leto 1912 potom javnega razpisa. Podrobni podatki so v »Wiener-Zeitung« od 15. avgusta 1911 in v »Osservatore Triestino« od 14. avgusta 1911.

— **Žrtve strele.** V četrtek je v puljski okolici ubila strela 51 letnega kamnoseka Pauletta. Bil je takoj mrtev.

— **Bomba v Pulju.** Iz Pulja se nam poroča: Policija pridno nadaljuje poizvedbe za onim brezvesnežem, ki je v sredo zjutraj vrgele bombo v barako, kjer so bili nastanjeni zidarji stavbne družbe »Union«. Dosedaj se še ni posrečilo dognati nič pozitivnega. Od stavkujočih zidarjev, kateri so bili aretovani, je policija pridržala dva v zaporu. Bila sta v času, ko je bila bomba vržena, v obližju one ulice. Vse tukajšnje občinstvo je edino v tem, da je mogel ta zločin storiti le kak rdeč organiziran zidar. Sploh pa stopa tukajšnja zidarska stavka v precej čuden štadij. Zidarji so že večinoma vsi razum nekaj fanatičnih zasleplencev spoznali, da je stavka ponesrečena in da se gre sedaj le še zato, da se spravijo rdeči kolovodje na kak maskiran način iz neprijetnega položaja. Da pa bo mogoče vodstveno blamažo prikriti, je pa seveda po rdečem receptu zopet treba uboge zidarje kateri bi šli raje danes nego jutri na delo, pustiti dalje časa stradati kajti podpore 14, 16 in 18 kron, katere sedaj dobivajo iz rdečega tabora, so pač malenkost proti zaslužku, katerega bi imeli v letošnji seziji pri zidanju.

— **Kmečke knjižnica v Radečah pri Zidanem mostu** praznuje v nedejo dne 3. septembra 1911 desetletnico svojega obstoja. Obračamo setem potem na vsa bratska okoliška izobraževalna društva s prošnjo, naj ta dan ne prirejajo nikakih prireditev, obenem pa tudi prosimo naj se v obilnem številu udeležijo naše slavnosti. Na desetletnico pride tudi državni poslanec gospod dr. Janez Evang. Krek ter bode imel dopoldan izobraževalni tečaj za mladeniče našega okraja, na kar posebno opozarjamo fante iz sosednjih župnij. Vsa društva, ki se nameravajo udeležiti 10letnice naj se blagovolijo do 30. t. m. prigrasiti odboru: Kmečke knjižnice v Radečah.

— **Opozarjamo še enkrat na vrtno veselico katoliškega slovenskega izobraževalnega društva Zgornja Šiška in Koseze,** ki se vrši v nedeljo popoldan ob 4. uri v Zgornji Šiški pri Zajcu. — Na sporedu je petje slavne Blaž Potočnikove Čitalnice iz Št. Vida, šaljev srečolov, za katerega je pripravljenih mnogo lepih dobitkov, šaljiva pošta in razne druge zabave. Ta dan je tudi »žeganje« in se bode pobijala staroslavna »muha«, ki je letos izvanredno debela. Veselica se preloži na poznejši čas le v skrajno neugodnem vremenu. Na svidenje v Zgornji Šiški!

— **Novice iz Kropce.** Iz Kropce se nam piše: Ta teden je zelo nesrečen teden. V ponedeljek dne 7. t. m. je utonil v blejskem jezeru naš mesar in občinski odbornik Janez Varl. Na Bled je peljal meso, že je napregel konja, da bi se vrnil domov, dva tovariša sta ga pregovorila, da so se šli kopat, ker ni bil več plavanja, ga je voda zadušila in je utonil. Truplo so pripeljali v Kropo, kjer je bil 9. t. m. pokopan. Bil je dober in pošten mladenič, star šele 28 let! Sodba soglasna je: škoda zanj! Dne 10. t. m. v četrtek je umrl v navzočnosti očetovi na Jelovci 35letni fant: Franc Eržen za krčem v želodcu; bil je v pol ure mrtev. — Danes 11. t. m. v petek se je pa ustrelil 42letni fant Vincenc Šmrekar. Bil je že več časa zmešan. Ko je dan poprej umrl nenadoma njegov prijatelj Franc Eržen, je sklenil tudi sam umreti. Danes je vzel revolver, ki ga je imel skritega, in rekel domačim, da se bo ustrelil. Hoteli so mu ga iztrgati, lovili so ga okoli a ga niso mogli vjeti. — Ustrelil se je v srce in bil takoj mrtev. Dne 11. t. m. je bila pokopana v Kropi gospa Nežka Smitek rojena Pirc, soproga zadruž. uradnika Antona Smitek. Naše sožalje! — Naj počivajo v miru!

— **Žrtve avstrijske avstralske ekspedicije.** V četrtek ob 10 uri dop. so po-

ložili najdene zemeljske ostanke avstralske ekspedicije, o katerih je bilo zadnjič poročano v časten grob mornarične župne cerkve. Slovesni sveti maši zadržni, katero je daroval mornarični superjor č. g. Kokolj ob številni asistenci, je prisostvovalo veliko število častnikov in uradnikov c. i. kr. mornarice in pohote. Pred cerkvijo je bila postavljena stoltnja mornarjev, katera je izkazala v izpolnjevanju službenih dolžnostij padlim žrtvam, zadnjo čast s salvo.

— **Združitev mohamedanskih strank v Bosni.** Z ozirom na vesti o združitvi mohamedanskih strank v Bosni piše glasilo mohamedanske samostalne stranke: »Pooblaščenim smo od načelnika mohamedanske samostalne stranke, sporočiti javnosti, da vodstvo stranke ni ničesar znanega o kaki združitvi in da se naša stranka ni udeležila tozadevnih pogajanj, zlasti še, ker jo more zastopati le njen načelnik ali od glavnega zbora izvoljeni odbor. Ako so se posamezne osebe pogajale, so mogle to storiti le kot privatne osebe in potom njih storjeni sklepi so veljavni le zanje same. O kaki združitvi mohamedanske samostalne stranke z mohamedansko nacionalno organizacijo na podlagi banjaljuškega programa more biti le tedaj govor, ako bo glavni zbor vseh mohamedancev, ki je izredno sklican v Travnik, o tem sklepal.«

— **Sebi in drugim nevaren človek** je delavec Franc Urankar iz Smartna, v kamniškem sodnem okraju, kjer ima zadolženo kajžo, v kateri stanuje z družino. Dela se boji in je vdan žganje-pitju. 1. t. m. se je hotel obesiti, kar pa mu je žena zabranila. To pa mu bržkone ni bilo prav, ker je od tega časa svojo ženo vedno preganjal ter ji grozil, da jo bo ubil. 3. t. m. pa se je Urankar pripravil, da bi zažgal svojo bajto. To pa se mu ni posrečilo, ker ni mogel doseči slamnate strehe z rokami ter so mu tudi domači branili. Nek orožnik, ki je prišel mimo, ga je aretoval ter izročil kamniškemu okrajnemu sodišču.

— **Razne nesreče.** Se ne 3 leta stara fanta Ivana Železnika, kajzarjevega sina v Veliki Lašni je nesel doma njegov 10 let stari bratec po stopnicah. Pri tem je padel in si je otrok zlomil levo nogo. — Hlapec A. Tavčar, je hotel v Mojstrani vdariti neko žensko, zadel je pa z desno roko v šipe okna in se nevarno obrezal. — Dninarja Lorenca Simona je v Čemšenju, ko je pri Grošelju dninaril, mlatilni stroj za predpasnik zagrabil in ga na spodnjem delu života nevarno poškodoval. — Oženjeni dninar Jožef Klemenc je bil 9. t. m. nekoliko vinjen. Šel je k sosedu Kobalu v Zg. Kašlju ogledavati mlatilni stroj. Ko ga je jel otipavati, zagrabil ga je stroj za levo roko in mu jo poškodoval. — Marija Trškan, posestnika žena v Zagradišču je zlezla na drevo hruške obirat. Pri tem je pa padla iz visočine 4 m tako nesrečno, da se je onesvestila in telesno poškodovala. — Marija Marolt, bajtarja hči je šla k Sv. Jakobu k sveti maši. Na poti jo je pa neki kolezar, ki je privozil iz Pšate zadel in jo na desni rami poškodoval. — Magdalena Potokar, posestnika žena v Podlipoglavju, je gonila konje pri mlatilnem stroju. V sled nepazljivosti jo je pa zagrabil stroj in ji zmečkal štiri prste desne roke. — Janez Sorček, 4 leta stari posestnikov sin iz Ladje, se je skrivaj zmuznil od doma in šel z drugimi otroci na vas. Sosedov 7 let stari sinček Štefan Lustrik je dal dečku neki kapsel, katerega je ta položil na neki kamen in po njem udaril, da se je razletel. Pri tem sta bila poškodovana dečku 2 prsta leve roke.

— **Hotel »Evropa« na Bledu** je kupila gospa Ivanka Kokalj iz Kranja.

— **Izgubil** je nekdo v ponedeljek 7. t. m. popoldne od Trate do Jeperce pri Škofji Loki večjo vsoto denarja. Pošteni najditelj se prosi, naj istega odda na orožniški postaji v Smedniku.

— **Nesreča.** V sled neprevidnosti je padel z okna v Trstu 9-letni Bruno Borza. Pri padcu je zadobil več vnanjih poškodb ter si pretresel možgane. Rešilna postaja mu je dala prvo pomoč.

— **Tepež.** 26. letni mehanik Josip Mayer iz Osjeka, stanujoč v Trstu ulica Farneto št. 13. je med tepežem sunil z nožem nekoga Franca Sella v obraz ter mu prizadjal precejšnjo rano na licu. Mayerja so izročili policiji.

— **Samoumor služkinje.** Služkinja Škalamera v Pulju je pila v samomorilnem namenu karbolno kislino in je vsled notranjih poškodb v deželni bolnici umrla, ne da bi bila izjavila, kaj da jo je gnalo v smrt.

Kolera.

Iz Trsta se nam poroča: V teku zadnjih 24 ur se je v Trstu pripetil en slučaj kolere. Okužen je Guido Lipos, kateri je bil vsled obolelosti Ane Lipos poslan v bolnico Sv. M. Magdalene in je sedaj tudi sam obolet.

Iz bolnice so spustili Marijo Cibron, ki je ozdravila.

Jako vznemirljiva pa so poročila o koleri iz koperskega okraja. Pripetilo se je že več jako sumljivih slučajev, tako da je namestništvo ukazalo zgraditi med Bertoki in Školjijo baraha s 14 posteljami za kolerozne bolnike. Tja je poslan zdravnik Dr. Beden. Za vodstvo bolnice so poklicali Dr. J. Staneka iz Pulja.

Iz Zdravstvene razmere in železnice. Železnica je človeštvu koristna naprava, ampak ne tudi nje uprava. Z železnico lahko dobimo razne stvari iz oddaljenih krajev, posebno življenjske potrebščine — žalibog pa tudi bolezn. Železniškim upravam se gre le za profit in za nič drugega, za zdravje živih bitij se brigajo bore malo. Če pridemo v železniška skladišča in opazujemo, vidimo, kako se dela v sanitarno-policijskem oziru. Smrdljive tvarine, kakor kože, stare cunje in enako blago leži tik moke in drugih za človeški življenjski namenjenih stvari. Sploh nesnaga povsod, kamor se pogleda. Ali je ni oblasti, ki bi imela dolžnost in vpliv tudi v tem oziru vmes poseči, posebno v očigled dejstvu, da se nahajamo sredi ali pa vsaj tik pred ognjiščem kolere.

C. kr. ministrstvo je prepovedalo izvoz rabljenega perila, stare rabljene obleke, rabljenega pohištva, rabljene posteljnine in rabljenega postelnega perja iz Trsta in dalo železnicam v tej zadevi telegrafično strogi nalog. Blago navedene vrste, ako se odda kot prtljaga potujočega človeka, je podvrženo odredbam sanitarnih oblasti posamnih dežel in kronovin.

Kolera v Postojni? Včeraj so se pričele širiti po mestu vesti, da se je v Postojni pojavil slučaj kolere. Vestí o koleri v Postojni še niso potrjene; vrši se bakteriološka preiskava, da se konstatira, ali je tifus ali kolera. Zaradi odpošiljatve bolniške barake se vrše dogovori med deželno vlado in vodstvom Rdečega križa. Deželna vlada razpolaga sedaj s tremi bolniškimi barakami, ker je ta teden še ena z Dunaja bila poslana in prepeljana v skladišče v mestno jamo.

Štajerske novice.

š Celje. Izobraževalno društvo v Celju priredi dne 15. t. m. t. j. v torek igro „Raztresenca“ ter „Čevljar“ točno ob 3. uri popoldne. Kdor hoče uživati veliko veselja in veliko smeha naj ne zamudi prezalega časa. Pri igri sodelujejo celjski Orli. Veselo svidenje!

š Nervozni nemškutarji. V ponedeljek 14. avgusta se vrši v Mariboru volitev za okrajni zastop mariborski iz skupine veleposestva. Nemškutarško-meščanska stranka razpošilja tudi slovenskim volilcem pripočilo naj vendar zopet volijo gospode meščane. Tudi Marburgerica se je razkorčila v četrtkovi številki in pravi da proti „nevarnost.“ Nimajo mirne vesti naši nasprotniki, da so tako vznemirjeni.

š V tiskarni sv. Cirila v Mariboru sedaj pridno izvršujejo notranja stavbena dela. Vse bo preurejeno. Prodajalna pride v lokal, kjer se je nahajala poprej Melcerjeva steklarska trgovina. Tudi knjigovoznico napravijo. V gornjih prostorih bo pa pisarna Zadrzne Zveze. Nekaj prostorov pa se preuredi za stanovanja.

š V Petrovčah, starodavni slovenski romarski cervki se bo obhajalo 10. septembra veliko mladeniško slavlje. Ob tej priliki bo tudi zlet „Orlov“ v Petrovče. Zborovala pa bo, kakor se nam poroča tam tudi Zveza slovenskih mladeničev. Opozorjamo že sedaj vse telovadne odseke na Štajerskem, mladeniške zveze, izobraževalna društva, da se resno že sedaj pripravijo na ta pohod.

š Bivšo Lamprehtovo tovarno olja v Leiteršbergu pri Mariboru prezidavajo sedaj za stanovanja.

Ljubljanske novice.

Iz Ljudski oder priredi v letošnji sezoni, ki se otvori 8. septembra t. l. 20 predstav. Cene sedežev so se določile po 3 K, 2 K, 1 K 50 vin. in velika večina sedežev po 1 K. Stojišča 40 vin., dijaška stojišča 30 vin. — Izda se tudi abonement za 10 predstav, torej dva bloka za celo sezijo.

— En blok stane (za 10 predstav) 25 K, 18 K in 13 K. Za kronске sedeže se izda abonement samo za vseh dvajset predstav in stane za celo sezijo 17 K. Posebno na ta zadnji abonement opozarjamo naša društva v okolici, ki bi pošiljala za 17 K celo sezijo lahko redno svoje člane v svrhu učenja in študiranja za malo ceno dvajsetkrat k predstavam Lj. odra. Ako bi tistega, ki je kupil blok ne bilo k prireditvi, lahko za vsak slučaj odda za dotični večer vsotopnico kakemu znanцу. Z abonementom si lahko zasigura vsak dober in lep prostor za celo sezono in prihrani par kron. Oglase za abonement je pošiljati po dopisnici na naslov: „Ljudski oder“, Ljubljana.

Iz Za podporene člane slov. glasbenega društva »Ljubljana« se je oglasilo nanovo že mnogo ljubiteljev slovenske glasbe. Naj bi temu zgledu tek kom prihodnjih dni odzvali se še drugi, da bo mogoče s prihodnjo sezono zopet storiti korak naprej.

Iz K včerajšnjemu poročilu o obnem zboru podpornega društva organizatorjev in pevovodij s sedežem v Ljubljani, ki se je vršil v četrtek dne 10. t. m. ob 1. uri popoldne v Rokodelskem Domu, dodatno poročamo, da so se poleg nanovo izvoljenega društvenega predsednika gospoda St. Premrla, vodje stolnega kora v Ljubljani izvolili v odbor sledeči gg. organizatorji: G. Iv. Rus (Šmartno pri Litiji), podpredsednik, g. Ant. Gram (Sv. Jakob v Ljubljani), tajnik, g. Lovro Hafner (Št. Vid nad Ljubljano), blagajnik, g. Iv. Cvek (Štanga), g. L. Gostič (Homec), g. Peter Jereb (Litija), g. Ant. Lavrič (Ljubljana), g. Niko Loboda (Mekinje), g. Jos. Rojnik (Školja Loka), g. Jos. Zupan (Kresnice), odborniki, gospod Jak. Savišek (Jesenice), g. Jos. Sicherl (Ribnica) in g. Fr. Mazi (Borovnica), namestniki odbornikov. — Občni zbor je sklenil, naj prispevajo člani v društveno blagajno z mesečnimi prispevki à 1 K. — Dekanijski zaupniki bodo nabrali novih članov in pobirali prispevke. — Omenjamo tudi veličevanja vrednih besed iz govora prečastitega gospoda dr. Fr. Kimovca, da naj se gg. organizatorji ne sramujejo poleg svojih organizatorskih poslov prijeti semterje tudi za kako ročno delo. Tudi če bi ta ali oni organist obdeloval kako njivico, bi ne bilo napačno. Organistom, ki pridno in vestno opravljajo svoje organizatorske-pevovodske posle pa se tudi sicer ne sramujejo dela kjerkoliže, ne bo treba trpeti pomanjkanja. Duhovščina in ljudstvo sploh bodo take organizatorje radi imeli in jim radi pomagali v vseh zadevah. — Občni zbor se je postavil na stališče: Pomagajmo si najprej sami, kolikor moremo, zlasti s tem, da redno prispevamo v društveno blagajno z mesečnimi prispevki in si s tem v nekaj časa zložimo kapital, s čigar obrestmi bomo podpirali bolne in onemogle tovariše in eventuelno njihove vdove in sirote. Novi odbor pa je pripravljen in se bo požuril za izboljšanje gmotnega stanja organistov in pevovodij storiti potrebne korake tudi pri tozadevnih odločitvenih faktorjih in državi. Podporni član društva je s pristopno svoto 10 K postal g. Anton Svetek, pevovodja »Ljubljane«.

Iz Dalje služeci podčastniki ljubljanske garnizije priredi v nedeljo dne 13. avgusta t. l. ob 9. uri zvečer na vrtu hotela „Union“ vojaški koncert, na katerega se vsi prijatelji in znanci podčastnikov najuljudneje vabijo. V slučaju neugodnega vremena se vrši koncert v veliki dvorani.

Iz Samomorilni poizkusi ljubljanske žanke v Trstu. Poročajo iz Trsta, da so neko 23letno gospodično Fani S., ki je došla iz Ljubljane, opazili 8. t. m., ob 3. uri zjutraj, kako je ob morju trgala neka pisma in jih metala v vodo. Zagnala je v morje tudi ročno torbico, na kar je hotela tudi sama skočiti v valove, kar pa so ji še pravočasno preprečili in jo odvedli v splošno bolnico. Ko se je dekletko pomirilo, so jo izpustili. A pripeljali so jo pozneje v bolnico nazaj, ker nikakor ni opustila svojih samomorilnih poizkusov, čemur pa vzrok ni znan.

Iz Našla se je denarnica z malo vsoto denarja. Dobi se jo v upravništvu »Slovenca«.

Iz Slavoj Škerlj je baje definitivno odšel iz Ljubljane. Magistratu je pisal, naj v zastavljavnici dobe namesto njegove drugega.

Iz Kako se Hudniku godi v mariborski kaznilnici. Poroča se nam, da dr. Hudnik mora sam ribati svojo celico. Začetkom se je temu delu upiral, sedaj mu pa že gre izpod rok. Vadi se

tudi na pisalni stroj. Često na glas govori sam s seboj in če se ga vpraša, zakaj govori, pravi, da to dela zato, da ne pozabi govoriti. Tisti, ki so ga videli, pravijo, da očitno hujska. Na sprehodu po dvorišču sta Hudnik in Jošt drug za drugim, a nič ne govorita.

Iz Prisiljenec se obesil. Dne 4. junija je pobegnil od zgradbe nemškega gledališča 23letni prisiljenec Iv. Zanfl. Posrečilo se mu je priti na Nemško v Duibenberg, kjer se je, ker je bil brez sredstev, v obupnosti obesil.

Iz Vlak povozil. Ko je včeraj šla v Kočevju po železniški progi 84 let stara Marija Kropf, jo je prijel stroj ter ji odtrgal obe dve nogi v stopali. Ponesrečenko so pripeljali v deželno bolnišnico.

Iz Premogar ponesrečil. Včeraj je v Kočevju Martinu Ofnerju eksplodirala dinamična patrona in mu odtrgala levo roko za pestjo. Pripeljali so ga v deželno bolnišnico.

Iz S ceste. Ko se je včeraj popoldne peljal delavec Anton Pavšič po Koližejski ulici, je osemletni deček Viktor Gril hotel zadaj stopiti na kolo. Grilu je pri tem prišla leva noga med kolo in mu je pri tem zmečkalo dva prsta tako močno, da so ga morali prepeljati z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

Iz Dediči se iščejo. Glasom dopisa c. kr. pomorske oblasti v Trstu je v bolnišnici Colonial Hospital Gibraltar dne 10. marca letos umrl Anton Sussanich, tesar na ladji in baje avstrijski državljani. Sussanich je zapustil na prihrankih in zaslužku 27 angleških funtov, 13 šilingov in 9 penc; razun tega tudi nekaj drugih efektov, obleke itd. Ta zapuščina bi se izročila c. in kr. generalnemu konzulatu v Londonu, če poda izjavo, da so Sussanichevi dediči avstro-ogrski podaniki. Dediči se sedaj pozivljajo, da svoje pravice javijo svojji politični oblasti, t. j. c. kr. okrajnim glavarstvom oziroma mestnemu magistratu ljubljanskemu.

Iz Našla se je ura, nikelnasta s srebrno verižico v Sp. Šiški. Dobi se v Cegnarjevi ulici št. 6, III. nadstropje.

Novice iz Amerike.

— Slovenec ponesrečil v Ameriki. V Clevelandu je zaspal na oknu svojega stanovanja Slovenec Josip Kranjc ter padel tri nadstropja globoko na peščno dvorišče. Zlomil si je roko in dobil težke notranje poškodbe. Pripeljali so ga v bolnišnico. Doma je blizu Loškega potoka.

— Slovenec ponesrečil v ameriškem premogovniku. V Bridgeport, O., se je ponesrečil 21. julija v premogovem rovu, ki je last Lorain Coal & Coke Co., rojak Ivan Markus, star 19 let. Vsula se je na njega plast kamenja, da je ostal na mestu mrtev.

— V Ameriki umrlj Slovenci. V Chisholmu, Minn., je umrl Lovrenc Kern iz Zaloga, fara Šmarje na Dolenjskem. — V Franklino, Kans., je umrl dne 22. julija slovenski rojak Anton Stromlan iz Vač pri Litiji. V Ameriki je bival devet let. V stari domovini zapuščila brata in sestro, v Ameriki pa zapuščila ženo in dva otroka. — V Meadow Lands, Pa., je umrl po kratki in mučni bolezni slovenski rojak Josip Jurjevič, doma iz Št. Mihela pri Hrenovcih na Notranjskem. — V Calumetu je umrl Slovenec Štefan Jerman, 19 let star.

Po svetu.

Rekordna vožnja Zeppelinovega zrakoplova. Včeraj ob pol 7. uri zjutraj se je v Baden-Badnu dvignil Zeppelinov zrakoplov »Schwaben« v zrak z devetimi potniki ter je bil ob četrt na 8. uro že nad Bruchsom. Ob četrt na 9. uro je plul nad Heidelbergom, pri čemur se je imel boriti z močnim vzdolžnim vetrom. Ob 9. uri je bil nad Heidelbergom ter je bil čez pol ure že nad Frankobrodom, kjer ga je sprejela velikanska množica med burnimi ovacijami. Nato je plul proti Cronbergu in se vrnil proti Frankobrodu, kamor je dospel preko Homburga ob 11. uri. Med viharimi ovacijami množice je odplul proti Wiesbadnu. V zrakoplovni gondoli je bilo devet potnikov in 12 mož posadke. Ob 11. uri 35 min. je

plul nad Wiesbadnom v višini 500 m ter dospel ob 11. uri 55 min. v Moguncijo, kjer je mesto večkrat obkrožil. Cesar Viljem je opazoval zrakoplov z balkona vile velikega vojvode. Ob pol 1. uri je bil zrakoplov nad Wormsom, nakar se je vrnil v Frankobrod, kamor je dospel ob 2. uri 20 minut. Včerajšnja vožnja Zeppelinovega zrakoplova se more smatrati kot rekordna.

Kako uporabljajo socialni demokrati denarje bolniških blagajn. Soder Smerek v Brnu je postal vsled dedščine svoje žene delničar socialnodemokratske tiskarne, v kateri se tiska tudi list »Ravnost«. Ker je pa obenem tudi uslužbenec v tiskarni kot tipograf, vživa vse prednosti, ki jih ima kot delavec, v toliki meri, kot more le najhujši buržoazijec. O tem piše »bratski« socialnodemokratski centralistični list »Proletar« sledeče: »Gosp. Avgust Smerek zdravi svoje zemeljske snovi v Karlovih varih. Podjetje, ki mu dolguje okoli 40.000 K, mu je seveda samobesebi umevno dovolilo dobro plačan dopust. G. Smerek si pa pusti tudi izplačati bolniško podporo tipografskega društva in enako tudi pri delavski bolniški blagajni. Ta »bolnik« si je že privoščil take oddihe. Ako zmerno računamo, dobi Smerek na teden: od podjetja 80 K, od tipografskega društva 19 K in od delavske bolniške blagajne tudi 19 K, torej skupno 118 kron! Je pa mogoče, da je ta ubogi proletarec, ki ima poleg »Ravnosti« posojenih 40.000 K lastno dvonadstropno hišo v vrednosti 80.000 K, h kateri sedaj še priziduje dvonadstropni dvoriščni trakt, prosil pri bolniški blagajni še za 50odstotno zvišanje, ki se mu bo gotovo dovolilo, ker tvori cela uprava močen blok, ki ne zapusti svoje prijatelje niti v sili niti v izobilju. Na ta način se zvišajo tedenski dohodki proletarca Smereka na 127 K!« Ta sodba socialnodemokratskega lista o socialnem demokratu in bolniški blagajni, ki ji načelujejo soc. demokrati, ne rabi nobenega komentarja. Delavci, pomežite v svojih vrstah s socialnodemokratskim demagoštvom!

Tisoč obtožencev. Ruski senator grof Medan je na podlagi preiskav stavil pod obtožbo nad tisoč železniških uradnikov in dobaviteljev. Vsi so obtoženi ponesrečenja in podkupovanja.

Kmečki nemiri na Ruskem. Iz Peterburga poročajo o velikih kmečkih nemirih v altajskem okraju, kjer grozi med kmečkim prebivalstvom lakota. Kmetje, ki so se oborožili z vsem mogočim orožjem, so se zbrali in napadli velike posestnike. Zažgali so plemiške dvorce z zalogami žita. Bogatega veleposestnika Pavlovska so ubili in oropali ter truplo grozno razmesarili. — Kmetje so napadli tudi kozake, ki so jih poslale oblasti, da ustvarijo red. Kozaki so streljali. Deset kmetov je bilo ubitih, 100 pa ranjenih.

Poročno potovanje v letalnem stroju. V Washingtonu se je pustil te dni poročiti mirovni sodnik Grant z gledališko igralko Boven v letalnem stroju. Takoj po poroki se je dvignil letalni stroj z novim zakonskim parom v zrak ter odplul na poročno potovanje.

Dostavljanje časopisa z letalnim strojem. Iz Pariza poročajo, da je list »Journal« sklenil pogodbo z aviatikom Vetrines, da bo vsak dan poletel z večjo množino izvodov lista iz Pariza v znano morskoplovo kopališče Trouville. Posamezni eksemplari, ki stanejo drugače 1 sous, se plačujejo vsled izrednega transporta po 5 frankov. Čuje se, da bo tudi list »Matin« sledil zgledu svojega konkurenta.

Mednarodni katoliški kongres. Angleški katoliški krogi nameravajo organizirati za leto 1915 mednarodni katoliški kongres.

Obešen. 11. t. m. je krvnik Balla v Segedinu izvršil smrtno obsodbo nad roparjem Štefanom Szalma. Obsojenec je na morišču ostal hladnokrvn.

Častna afera Sternberg—Karoly. Na dr. Sternbergovo brzojavko grofu Karolyju, v kateri ostro zavrača Karolyjeva, avstrijsko armada žaleča izvajanja v ogrski zbornici, je grof Karoly poslal Sternbergu priče. Stvar se uredi na Dunaju.

Kmečki upor. Iz Varaždina poročajo: Ze leta rabijo kmetje v okolici Svibovca tamkajšne mlakuže za namaka-

Družine na deželi

vporablajo zelo rade praktične

MAGGI-jeve kocke à 5 h

samo z vrelo vodo polite dajo takoj izvrstno tečno govejo juho

Prave samo z imenom MAGGI in varstveno znamko zvezdo s krišcem. Druge kocke niso MAGGI-jeve.

ne konoplje, četudi so to oblasti iz zdravstvenih ozirov že večkrat prepovedale. Ko so te dni hoteli uradni organi odstraniti konopljo iz vode, so se temu kmetje uprli in napodili uradnike v beg. Nato je bilo rekvirirano orožništvo, toda kmetje so se oborožili s kosami, sekirami in drugim orožjem ter so sprejeli orožnike s psovki in kamenjem. Šele, ko se je posrečilo orožnikom aretovati več kolovodij, so se kmetje razšli, ne da bi prišlo do resnejših izgrediv.

Šef tajne policije v Odesi aretovan. V Odesi je bil vsled zahteve državnega pravdnikarja aretovan šef tamošnje tajne policije, knez Kerkulidse, ki je bil pred kratkim prisiljen, da je resigniral na svojo službo. V njegovem stanovanju se je vršila hišna preiskava, pri kateri so našli mnogo obtežilne snovi.

Tatvina v Kopališču. V Ljudskem kopališču v Trstu so zasačili 19 letnega dninarja Alberta Sbona, ko je ukradel nekemu kopajočemu se gospodu par čevljev. Bil je aretiran.

Stavka železnicarjev. V zahodnih čeških železnicarstvih stavkajo delavci. Tovarne nameravajo delavce odpustiti, ako se ne vrnejo v 8 dneh na delo.

Vsled vročine ogrožene slike. V Norimberku je pustilo ravnateljstvo Nemškega muzeja prenesti slike staronemških in nizozemskih mojstrov iz zgornjih nadstropij v klet, ker so mnoge dragocene slike vsled hude vročine popokale.

„Egipčanke“.

»Il Messaggero Egiziano« piše:

»Priobčili smo nekaj statističnih podatkov, danih od mednarodnega društva za odpravo trgovine z dekleti. To so številke, ki dajo misliti.

Tisoč štirikot dva in šestdeset mladoletnih deklet, izkrcanih v Aleksandriji, tekem leta 1910., išočih službe...

In te mladoletne, tako se moramo poprašati, ali niso imele v domovini varuhov, naravnih ali po zakonu? Ali niso imele sorodnikov? Kajti, pozor, mi pravimo, da so prišla ta dekleta sem iskati delo; ampak vsakdo razume, kakim zvijačam in kakim nevarnostim so izpostavljena; zadnje ni izkoriščanje od strani zapeljivcev. Dejansko, tisti čas ko se je društvo trudilo spraviti v službe ta dekleta ali poslati jih domov, je mogla policija aretirati 83 zapeljivcev.

Strašna nevarnost torej. Pa dočim ni človeka, ki ima srce, ki bi ne hvalil truda društva ter bi se ne veselil od srca vedno večjih uspehov, katere dosega društvo v pobijanje trgovine z dekleti, vršeče se radi navadnega dobička, to je v uposlenjem mladoletnih ali z relativnim naravnostnim izkoriščanjem njihovega dela ali z namenom, nižjim in infamnim — se dobi vendar koga, ki opetovano vpraša, kako podporo dajejo razne vlade v preprečenje take nesreče.

Poglejmo! Onim, ki so ali naravni varuhi mladoletnih ali po postavi, nalagajo postavne različne in težko odgovornost. Če se torej trudi zveza privatnikov, da išče mladoletne z namenom, da jih reši pred izkoriščanjem in pred prostitucijo, zajedno pa vlade dovoljujejo, da odhajajo od svojih varuhov, je rezultat, kakor je bil doslej: posebnost truda po Sisifovem vzorcu.

Ali če bi policija imela ukaz, storiti nekaj več in nekaj boljšega kot pošiljati mladoletne nazaj v njihovo domovino; če bi mogla poiskati neposredne, ki so odgovorni, bi se že moglo kaj doseči. To je: dobiti jih te, ki so odgovorni, in ovaditi jih, to bi ne zadostovalo. Potrebne bi bile jako hude obsodbe, več let ječe; kazni, primerne zločinu, ki je velik in grozen.

Istotako glede zapeljivcev. Obsodba, ki jih zadene, se glasi skoro navadno na izgon. To je toliko kot nič; to je le prememba polja za njihovo delo.

Na ta način se potem ni čuditi, če se čitajo take velike številke: **tisoč deklet, ki prihajajo v Eg'pt brez vodstva in brez sredstev!**

Ampak mi sumimo nekaj drugega. Ker se nadaljuje — skrb Zveze, da namešča in pošilja nazaj v domovino mladoletne izseljenke ter nebržnosti vlad, ki jim pustijo odpotovati ter ne kaznujejo oseb, postavljenih v varstvo mladoletnih — ker se to nadaljuje, pravimo, nastane lahko še hujša sramota. Ta bi bila: izkoriščanje Zveze za odpravo trgovine z dekleti.

Poznal sem v nekem kraju Gornjega Egipta neko Sudanko, ki se je bila dala rešiti štirikrat! Nočemo se udati pesimizmu, ali tako je! Mnoge, skoro vse najbrže, so dobre punice ali nezavečne, pa se je posrečilo kakemu zvitemu človeku ali zapeljivcu ali pa-

rasitu druge barve spraviti jih iz domovine.

Ali je prav res, da pri osemnajstih ali dvajsetih letih, tudi v kakem kraju Beocije, deklet ne ve, da se izpostavlja mnogim in težkim nevarnostim, izročivši se prvemu prišlecu ali z odhodom v kraj, ki ga ne pozna, kjer nima nikogar? Ali je prav res, da pri dvajsetih letih te cvetoče avstrijske mladenke, ki prihajajo sem, ne vedo za nevarnosti, ki so jim pripravljene?

Zato recimo, da končaja gotovo scene, epizode rešenih hčera, deklet, vrnjenih njihovim družinam itd., itd. — bi bilo treba poslati v ječo najprvo svetovalce teh deklet in potem njihove starše in sorodnike.

Spominjajte se pri vseh prireditvah, pri vseh veselih in žalostnih dogodkih „Slovenske Straže“!

Telefonska in brzojavna poročila.

ČEŠKI KATOLIŠKI SHOD.

Olomuc, 12. avgusta. Jutri dospe semkaj 14 posebnih vlakov z udeleženci za češki katoliški shod. Shodu bo prisostvovalo deset škofov. Udeležiti se ga tudi voditelj Slovakov Hlinka, ki ima referat. Vršila se bodo tudi vzporedna zborovanja, med njimi tudi katoliških žena. P. Stojan bo referiral o Čehih in unionistiškem gibanju.

Olomuc, 12. avgusta. Ministrstvo za notranje zadeve je odredbo c. kr. namestništva, da se ima vršiti ob priliki češkega katoliškega shoda le mal obhod, razveljavilo in odredilo, da se vrši velik obhod po mestu in ringu, kakor je bilo prvotno določeno. Nemci, češki svobodomiselniki in češki socialni demokratje se zaradi tega solidarno jeze.

PAPEŽ OZDRAVLJA.

Rim, 12. avgusta. »Osservatore Romano« javlja sledeče: Smo v veselim položaju, da moremo javiti, da izboljšanje, ki se je od predvčerajšnjem dalje v zdravstvenem stanju papeža pojavilo, vedno bolj nadaljuje, tako da se more reči, da je stanje Njegove Svetosti v resnici zadovoljivo.

Rim, 12. avgusta. O bolezni, katero je papež prestal, poroča »Corriere d'Italia« na podlagi najavtentičnejših informacij sledeče: Papež se je najprej slabo počutil po ceremoniji, ki se je vršila v Sikstini 20. julija v spomin smrti Leona XIII. Zvečer tistega dne je napadla papeža tracheo - bronchitis, katero je spremljala močna vročnica. Potem se je popravil, a v nedeljo 6. avgusta ponoči ga je napadla putika na desni strani, povzročujoč močno oteklino s hudimi bolečinami. Pojav je spremljala vročnica in nezadostno delovanje ledvice toda brez vsakega pojava nefritičnega značaja. Funkcija ura pa je bila v nasprotju z različnimi vestmi vedno najboljša. Danes so vsi boleči fenomeni izginili. O vročnici je komej še kaj sledu. Pij X. je najboljšega humorja in zdravnik računajo, da bo v desetih dneh popolnoma ozdravljen.

Rim, 12. avgusta. Sveti Oče si je dopoldan na otomani dal brati časnike. Sveti Oče je bil zelo vesel, ker so po celnem svetu tako sočustvovali z njim in s toliko skrbjo zasledovali njegovo zdravstveno stanje.

SCHÖNAICHOVA KRIZA.

Budimpešta, 12. avgusta. Vlada na interpelacije, zakaj bo Schönaič demisioniral, ne bo odgovorila.

Dunaj, 12. avgusta. Za naslednika generala Schönaiča se slejkoprej imenuje general Krobotin.

ARETACIJA ATENTATORJA.

Lvov, 12. avgusta. Tu so zaprli pekovskega pomočnika Neufelda, ki je v Drohobyczu streljal na ondotnega podžupana Feuersteina.

ANGLEŠKI ŠTRAJK KONČAN.

London, 12. avgusta. Veliki štrajk pristaniških delavcev je končan. Dobili so 25odstotno povišanje plače in deseturni delavnik.

NESREČA V GORAH.

Sv. Hipolit, 12. avgusta. Tu je padel iz podrine Abstein v Wachavi graški vseučiliščni dijak Karol Strohschneider in se ubil.

Zakaj more samo mlečen preparat nadomestiti materino mleko? Ker je pri svoji sestavi ostal zvest naravi in nima nikakršnih, v laboratoriju izdelanih snovi, s katerimi bi se pri prebavljanju zastoj trudil dojenček želodec. Samo temu dejstvu, da da je n. pr. pri Nestléjevi moki za otroke glavna sestavina nepopačeno čisto planinsko mleko, se ima ista zahvaliti za svoje izredne uspehe. »Priporočam Nestléjevo

otročko moko vsled dolgoletnih ugodnih uspehov posebno iz vzroka* — poroča profesor dr. Dirner, ravnatelj šole za babice — „ker obstoji ista poglavitno iz dobrega, čistega planinskega mleka in jo zategadelj že otroci od tretjega meseca kaj dobro prenesejo in vrhutega ugodno vpliva na razvoj kosti.“ 698

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, sred. zračni tlak 736'0 mm

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
11	9. zveč.	736.6	16.7	brezv.etr.	jasno	
12	7. zjutr.	37.7	15.4	sl. jvzh.	oblačno	11.0
	2. pop.	37.3	21.0	sl. jug	oblačno	

Srednja včerašnja temp. 18.3° norm. 19.2°.

Dr. Julius Schuster

ne ordinira

do 29. avgusta t. l.

2451

Zelo dobro uvedena

agenturna trgovina

z živili v Trstu z letnim provizijskim zaslužkom 16.000 K, ki se da še zelo razširiti, se proda takoj za 25.000 K. Ne anonimne ponudbe pod „Seltene Gelegenheit V 9370“ na pisarno Haasenstejn & Vogler A. G. Dunaj I. 2450

Pomočnika in učenca

sprejme takoj v službo usnjarski mojster Valentin Rihar, Polhovgradec. 2450

Ceno

Posteljno Perje

1 kg sivega skubljenega K 3.—, boljšega K 2.40, pol belega prima K 2.80 belega K 4.—, finega mehkega puha K 6.—, prvovrstnega K 7.—, 8.— in 9.00. Sivega puha K 6.—, 7.—, belega finega K 10.—, prsnega puha K 12.—, od pet kg naprej franko.

Dovršene napolnjene postelje

iz gostega, trpežnega, rdečega, modrega ali belega inlet (nanking) blaga. 1 pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z 2 vzglavnica, vsaka 80 cm dolga, 60 cm široka, zadostno napolnjena z novim, sivim, puhastim in trpežnim postelnim perjem K 16.—, s pol puhom K 20.—, s puh perjem K 24.—. Posamezne pernice K 10.—, 12.—, 14.—, 16.—. Posamezne vzglavnice K 3.—, 3.50, 4.—. Pernice 200x140 cm velike K 13.—, 15.—, 18.—, 20.—. Vzglavnice 90x70 cm velike K 4.50, 5.—, 5.50. Spod. pernice iz najbolj. gradja za postelje 180x116 cm velike K 13.—, 15.—, razpošilja proti povzetju ali naprej vplačilu 2421

Maks Berger Dešenica 343/a Češki les.

Nikak riziko, ker se zamenjava dovolj ali destar vrne. Bogati ilustr. ceniki vsega postelnega blaga zastoj.

ZAHVALA.

Povodom prebitke izgube našega dragega brata, gospoda

Štefana

in ljubega tasta, gospoda

Jakoba Matjana

došlo nam je toliko izrazov sočutja, da se nam ni mogoče vsakemu posamezniku posebej ali pismeno zahvaliti.

Bodi torej tem potom polnim imenom izrečena najtoplejša zahvala vsem onim, ki so ju spremili k večnemu počitku in pismeno ali ustmeno izrazili svoje globoko sožalje.

Ljubljana—Zgor. Šiška, dne 12. avgusta 1911.

Rodbina Anton Pogačnikova.

2455

Istrska posojilnica v Pulju

javlja tem potom, da namerava s 1. januarjem 1912 oddati v najem ponudniku, ki jej bo najbolj po godu,

prostore v »Narodnem domu«,

t. j. gostilno in kavarno.

Z gostilno je spojen vrt. Podrobna pojasnila daje urad posojilnice v »Narodnem domu« l. nadstr. desno v času do konca septembra.

2452

Starešinstvo.

Št. 26120.

Razglas.

Radi nastopa kolere v Trstu prepovedalo oziroma omejilo je c. kr. ministerstvo za notranje zadeve vzajemno s c. kr. trgovskim ministerstvom z razpisom z dne 7. avgusta 1911 št. 5715/S v nadalje uvoz in prevoz naslednjega blaga oziroma predmetov:

1. rabljenega osobnega pečila, stare in nošene obleke, rabljenih efektov, rabljenega postelnega perila, rabljenega postelnega puha.
- Če se odpošljejo taki predmeti kot potna prtljaga ali v slučaju preselitve, podvreči jih je glede zdravstvene-polijske revizije in zdravstveno-polijskega postopanja od slučaja do slučaja veljavnim posebnim določbam.
2. prepovedan je nadalje uvoz in prevoz cap in cunj.

Izvzete pa so:

- a) cape in cunje, ki se odpošljejo kot veletržno blago, stisnjene in v balah zvezane z obroči.
- b) sveži odpadki iz predilnic in tkalnic iz konfekcijskih zavodov in iz belilnic; umetna volna, shoddy in odpadki novega papirja.

Prevoz sub 1. in 2. označenega blaga in predmetov pa je dovoljen, če so tako spravljeni, da je vsaka manipulacija z njimi med potom nemogoča. Razkužbi podvreči se sme le ono blago in one predmete, ki jih krajna zdravstvena oblast smatra za okužene.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 11. avgusta 1911.

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni
c. kr. deželne vlade svetnik:

Laschan I. r.

2457 3

Razne stvari.

Danes meni, jutri tebi. Znani londonski gledališki ravnatelj George Edwards, ki je vodja gledališča Gaiety, je nekoč rekel pri skušnji neki lepi, a nekoliko nerodni igralki: »Vi plešete kot slon; pojdite raje domov«. O tej malo ljudni kritiki je čul tudi milijonar Frank Gould. Posledica vsega je bila, da je muhasti milijonar lepo igralko poročil. Kot poročno darilo pa je pripravil svoji nevesti lepo presenečenje. Na tihem je namreč pokupil vse akcije gledališča Gaiety, ter jih podaril mladi ženi, ki more sedaj strogemu ravnatelju diktirati svoje želje. George Edwards je moral pač svojo odpoved vzele nazaj in v bodoče bo nastopala v gledališču mlada umetnica kot vodilna zvezda, čeprav pleše po mnenju ravnatelja »kot kak slon«.

Kovce je izgubil pred enim letom nek veleposestnik. Takrat so bile vse poizvedbe po izgubljeni ogromni vsoti brezuspšne.

Pisemska pošta milijonarjev. Vdova ameriškega železniškega kralja Harrimana, ki se je hotela po smrti svojega moža popolnoma posvetiti dobrotinosti, je morala vsled velikanske množice raznih pisem in prošenj za podpore, ki jih dobiva vsak dan, prositi newyorške revnostne oblasti za pomoč pri reševanju številnih prošenj. Ako bi hotela Harrimanova vdova ugoditi vsem prošnjam, ki jih dobi, bi morala samo v zadnjih tednih izdati okoli 500 milijonov kron. Vendar ona ni edina, ki dobiva vsak dan tako ogromno množico raznih prošenj. Mis Heten Gould je na primer dobila v zadnjih 12 mesecih nič manj kot 50.000 prošenj za razne podpore. Da bi vsem prošnjam ugodila, bi morala izdati nad 50 milijonov kron. Med temi pismi pa jih je bilo tudi mnogo takih, v katerih so odpošiljatelji prosili za podporo in stavili milijonarki tudi ženitno ponudbo.

S tisočaki tapetirana soba. Iz Bukarešta poročajo: V vasi Radovac se je dogodil zelo tragikomičen dogodek. Neka kmetica, stara ženica, je našla na cesti precej obširen zavoj, v katerem so bile po njenem mnenju zelo »lepe podobice«. Da bi okrasila gole stene svojega stanovanja, je nalepila večje število teh »podobice« na zid. Pred kratkim pa je prišel k kmetici nek berač ter

jo je poprosil za miloščino, a uboga starka mu ni mogla ničesar dati. Ko pa je berač zagledal »lepe podobice« po stenah, jo je poprosil za eno. A kmetica mu je odgovorila ravnodušno: »Teh s stene ti ne dam, a imam še druge.« — Izmed katerih si lahko par izbereš.« — In prinesla mu je cel zavoj samih — tisočakov in stotakov, izmed katerih si je berač izbral res par »najlepših«. Ker pa se je pozneje ljudem čudno zdelo, odkod ima berač nenadoma toliko denarja, je prišla vsa stvar na dan. Ban-

Nova opera Leoncavalla. Leoncavallo izdeluje v Montecatiniju, kjer se zdravi, novo opero »La foresta mormora« (»Gozd šepeta«). Libreto je izdelal Enrico Cavacchioli po neki Korolenkovi noveli. Novo opero bodo proizvajali prihodnje pomlad prvič v Milanu.

Revolucionarna propaganda v francoski vojski. V Bourgesu so pri 97. pešpolku zaprli veliko število podčastnikov in vojakov, pri katerih so našli revolucionarne spise.

Stavka čeških šolskih otrok. V Olo-mucu se je 9. t. m. vršil shod čeških starišev, na katerem so se sprejele zahteve glede na ustanovitev novih čeških šol. Na shodu se je soglasno sprejel sklep, da se v začetku šolskega leta 1911/1912 priredi splošna stavka šolskih otrok, ako se ne ugodijo željam starišev.

Velikanska peščena ura. Poleg solnčnih ur so peščene ure najstarejša priprava za merjenje časa. V dobi Rimljanov so bile tako v navadi kot danes stenske ure. Za splošno uporabo najbolj govori, da je predstavljal čas starček s peščeno uro v roki. Peščene ure so bile v navadi še v srednjem veku. Rivalentus je v sedemnajstem stoletju pri astronomičnih opazovanjih rabil le peščeno uro. V Nemčiji jih imajo še danes ponekod protestantovski pridigarji nad prižnico, da merijo čas, koliko časa je trajala pridiga. Peščene ure so danes tudi še v rabi na morju, kadar se meri hitrost ladje ali parnika. Zdaj pa neki Anglež gradi za neko šolo največjo peščeno uro, ki je bila kedaj na svetu. Obe koničnemu lijaku podobni posodi za pesek ste iz stekla in vsaka drži petdeset funtov peska. Pesek iz ene posode v drugo teče natančno eno uro. Ako je pesek iz zgornje posode stekel v spodnjo, tedaj hidraulični stroj zasučje posodo, da je polna od zgoraj, prazna od

spodaj. Ogromna peščena ura je visoka 3 metre in 60 centimetrov.

Gozdni požar pri Francosfeste, ki razsaja že več dni, še sedaj ni pogašen. Posrečilo se je samo, požar lokalizirati. Na gašenje tudi vsled obsežnosti požara ni misliti. Kadar bo zmanjkalo plamenom snovi, bo konec požara. Sodijo, da bo trajal požar še teden dni. Gozdov je pogorelo oziroma še gore 400 hektarov.

Samoumor pijanca. V Osjeku se je v pijanosti obesil 64 letni mizarški pomočnik Pavel Grau, in sicer na sohi sv. Janeza Nepomuka, ki stoji pred ubožnico, v kateri se že nekaj mesecev nahaja samomorilčeva žena. To je letos v Osjeku že deseti slučaj samoumora z vrvice.

Cene sladkorja so včeraj zopet poskočile, in sicer na avstrijskem trgu za 1 K, v Hamburgu in Magdeburgu pa za 70 fenigov pri 50 kilogramih.

Otrok z vozom vred padel preko stopnjic. Franc in Marija Zalar na Glincah, ki sta oba uslužbena v ljubljanski tobačni tovarni, sta kot navadno 17. t. m. ko sta šla na delo, svojega dva meseca starega otroka izročila v varstvo 12letnemu sinu Alojziju. Deček se je igral na hodniku prvega nadstropja z vozom, v katerem je ležal otrok, pri čemur je prišel preblizu stopnjic. Voziček je z otrokom vred padel čez osem stopnjic in se prevrnil. Otrok je padel na cementni tlak in se je nevarno poškodoval na glavi.

AVTOMOBILI
povsod zmagovalci.

LAURIN & KLEMENT

priznано
prvovrstni.

LAURIN & KLEMENT
akc. dr., Mladaboleslav.
Zastopnika: Nikodem & Wetzka, Gradec.

V vročem letnem času

je priporočati dobro in ugajajočo
osveževalno in mizno pijačo
pripravno za prirežanje vinu, konjaku ali svinu sokovom, za to opozarjamo na

MATTONIJEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

Ta pijača vpliva ohladično in oživajočo, vzbuja slast do jedi, pospešuje prebavljenje. Po letu je ta pijača pravo krepilo. (VIII.)

Izvirek: **Giesshübl Sauerbrunn,**
želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih
Prospektiastonj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specializiranih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vino.

Zelo pri Micael Kasinerju, Peter Lassniku in Andrej Šarabonu, Ljubljana. 11462-49

LETNIK 1912
naše

„Družinske pratike“

je ravnokar izšel in se dobiva skoro po vseh trgovinah, na debelo pa v Ljubljani: v „Katoliški tiskarni“, prodajalci „Katol. tisk. društva“, dalje v trgovini Anton Krisper, Vaso Petrič in Ivan Korenčan; v Trstu: prodajalca „Katol. tisk. društva“. Cena komada 24 vin., po pošti 10 vin. več. Zahtevajte jo povsod in ne dajte si usiljevati drugih pratik.

Na prodaj je v Ljubljani pod zelo ugodnimi pogoji majhna šele 4 leta stara

hiša

2358

obstoječa z dvojnimi stanovanji po tri sobe in pritlično, katera je še 14 let davka prosta. Pri hiši je obširen sadni vrt in vrt za zelenjavo. Ponudbe pod šifro „I. S.“ postrežane glavna pošta Ljubljana.

J. KRAJEC nasl. v Rudolfovem

tiskarna, knjigoveznica, knjigarna in prodajalna

najtoplejše priporoča svoje podjetje naklonjenosti prečastite duhovščine in slavnega občinstva, posebno na Dolenjskem.

Tiskarna

je opremljena moderno ter izvršuje točno, lično in cenó vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela od navadnega enobarvnega do finega večbarvnega tiska, kakor: literarna dela, brošure, šolska in društvena poročila, cerkvene, šolske, občinske, posojilnične, užitniške in vsakovrstne druge tiskovine itd. — Vse te tiskovine ima tiskarna tudi vedno v zalogi.

Knjigoveznica

je prav dobro urejena ter zmožna tekmovali z velikimi knjigoveznicami. Sprejema v vezavo vsakovrstne knjige, molitvenike, zapisnike itd. ter rabi v to **le najboljše blago.** Odlikuje se njeno delo po izredni ličnosti, solidnosti in trpežnosti, kar dokazuje več zelo laskavih pohvalnih pisem Šolske knjižnice, izobraževalna društva in sploh naročila v večji množini dobijo primeren **popust.** — Tudi **galanterijska dela** se izvršujejo v popolno zadovoljnost.

Knjigarna

ima **veliko lastno zalogo** knjig kakor tudi veliko izbiro leposlovnih, poučnih in zabavnih knjig ter molitvenikov. —
Zaloga šolskih knjig. — Iz lastne zaloge se posebno priporočajo:

Spisi Krištofa Smida. Najbolj priporočljivo berilo za mladino. Do sedaj je izšlo 15 zvezkov. Nadaljni novi zvezki so v tisku
Narodna biblioteka. Posebno priporočljiva za društvene knjižnice. Do sedaj je izšlo 60 zvezkov po 30 vin. **Na splošno zahtevanje se bode Narodna biblioteka nadaljevala v kratkem;** na razpolago je obilno krasnih rokopisov.

Tisoč in ena noč; pravljice iz jutrovih dežel; obsega 51 snopičev po 40 vin.

Pas sv. Jožefa, lično vezan K 1'40. — **Šmarnice,** premišljevanje o Srcu Marije, napisal + P. Ladislav Hrovat, vezana knjižica K 1'80. — **Mati Božja Bistriška,** kratek popis bistriške božje poti, spisal + P. Lad. Hrovat, cena samo 20 vin.

Pri večjem naročilu lastnih knjig primeren popust.

Prodajalna

z vsakovrstnim papirjem, pisarniškimi in šolskimi potrebščinami ter z najrazličnejšimi predmeti kot primerna darila ob vsaki priliki, izpopolni

J. Krajec nasl. v Novem mestu

do celega tako, da je zmožno vse svoje p. n. odjemalce v vsakem oziru popolnoma zadovoljiti.

Prodajalka

za slaščičarno se takoj sprejme pri P. Kirbsch, Ljubljana. 2443

Proda se harmonij

še malo rabljen, z 12. registri, finega in močnega glasu pod prvotno ceno 100 Kron. Več pove upravnistvo „Slov.“

Učenca

za trgovino mešane stroke in deželni-mi pridelki sprejme Friderik Skušek, trgovec v Metliki. 2437 (3)

Dvoje stare orgle

domač izdelek s 4 spremeni, pripravne za kako podružnico se prodajo po nizki ceni. Ene so visoke 2 m 25 cm in široke 1 m 36 cm, druge pa visoke 1 m 78 cm in široke 1 m. Natančneje se izve na Karlovski cesti števil. 10 v Ljubljani. Istantem se proda stroj za izdolbenje (Stemmaschine). 2433

2 učenca

za krojaški obrt se takoj sprejmeta pri I. B. Sv. Petra nasipu števil. 3. 2449 (4)

Pekarija v Zeleni jami

na novo urejena se takoj odda. Poizvedbe v odvetniški pisarni J. Vencajz-a — Medjatova hiša. 2424

Dobro računalje !

in prav izvolile so one gospodinje, ki uporabljajo kot pridatek za kavo v svojem gospodinjstvu

„pravega :Francka: s kavnim mlinčkom“ iz zagrebške tovarne. — Kakovost „pravega :Francka:“ se je mnoga desetletja kot najbolj ugajajoča, njegova izdatnost kot najkrepkejša izkazala. 1585

Služba občinskega tajnika in bkrati župnijskega organista

se stem razpisuje. Kot tajnik dobiva letnih 800 K in kot organist letnih 500 K stalne plače. Postranski dohodek ni vračunjen. Prosilec mora biti v tajništvu in cerkveni glasbi dobro izurjen ter zmožen tudi nemščine. Nastop službe s 1. sept. t. l. Prošnje je vložiti do 25. t. m. in sicer v roke župana Vinko Jazbeca v Svetem pri Komnu (Goriški Kras.) Županstvo Komen, Župni-dekanijski urad Komen. 2435

Klavir pianino

še dobro ohranjen in uporaben ter še popolnoma nov se po ceni prodasta. Pojasnila zato daje g. Leopold Zupin, organist v Zagorju ob Savi. 2446

Sprejmejo se pridne in izurjene delavke za pletenje na strojih.

Služba trajna, plača dobra. Po dogovoru lahko tudi stanovanje in hrana. Naslov pove upravnistvo „Slov.“ 2445

Učenka

za trgovino mešanega blaga se sprejme. Natančneje se izve pri M. Poženel, Jesenice-Fužine, Gorenjsko. 2447

Zaloga vina!

Podpisani imajo veliko zalogo izvrstnega vina lastnega pridelka. Naročila se izvršujejo na debelo in na drobno bodiš krčmarjem, društvom kakor tudi posameznim družinam. Vzorce na razpolago. 1461

Tenuie: Corazza, Levade, Istra.

Hiša

nadprtilična v

Rožni dolini št. 247

z lepim ograj. vrtom se takoj proda. Več se izve istotam.

Elegantno stanovanje

obstoječe iz 4 sob, kopalnice, poselske sobe in z vsemi drugimi pritliklinami, s krasnim razgledom, se da z novemberskim terminom ter event. tudi preje v najem. Naslov se poizve pri uprav. „Slovenca“.

Karol Novak

državno izprašani kamnoseški mojster v

Št. Vidu pri Ljubljani

se priporoča slav. občinstvu in preč. duhovščini za izvršitev vseh v

kamnoseško stroko

spadajočih del, kakor

nagrobnih spomenikov, granita, syanita, labradorja ter vseh vrst marmorja, stavbnih ter cerkvenih del, altarjev, plošč za pohištvo itd.

Vsa dela se izvršujejo točno in po najnižjih cenah.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Dekle z biseri. Povest iz Neronove dobe. 13. zvezek ljudske knjižnice. K 2-20, vezano K 3-20. — Navedena povest je istinito biserna povest, ki bo bravca privezala nase z neodoljivo silo in se mu po svoji krasni vsebini neizbrisno vtisnila v spomin.

Knjiga o lepem vedenju. Spisal Urbanus. K 3-—, elegantno vezano K 4-—. — Že dolgo smo občutno pogrešali točnega navodila za olikano in oglašeno vedenje v družbi, kajti ne le naše ljudstvo, temveč tudi izobraženec mora imeti vočkrat pri roki zanesljivega svetovalca, kako mu je pri tej in oni priliki v družabnem življenju nastopati, da se ne zameri in ne pride v zadrego. Tej potrebi bo ta knjiga v vsakem oziru odpomoga.

Sociologija. Spisal dr. A. Ušeničnik. K 8-50, vezano K 10-80. — Celo veliki narodi nimajo dela, ki bi se moglo po znanstveni temeljivosti in obsežnosti ter po strokovni popolnosti meriti z navedenim delom našega domačega učenjaka. Dr. Ušeničnikovo sociologijo smemo s ponosom uvrstiti med najodličnejša dela svetovne znanstvene literature.

Poezije Anton Medved-cve.

I. del K 3-80, elegantno vezano K 5-—; — II. del K 4-—, elegantno vezano K 5-40. Poezije Medvedove, ki je pač ena naših najkrepkejših in najizrazitejših pesniških individualnosti, so v kras vsakemu slovenskemu domu.

Leposlovna knjižnica:

1. zvezek: **Razporoka.** Pavel Bourget. — Kalan. Roman. K 2-—, vezano K 3-—
2. zvezek: **Stepni kralj Lear.** Ivan Turgenjev. Povest. **Hiša ob Volgi.** S. Stepanjak. — Josip Jurca. K 1-20, vezano K 2-20.
3. zvezek: **Straza.** Fran Virant. — Boleslav Prus. Povest. K 2-40, vezano K 3-40.
4. zvezek: **Ponižani in razžaljeni.** F. M. Dostojevski. — Vladimir Levstik. Roman v štirih delih in z epilogo. K 3-—, vezano K 4-20.
5. zvezek: **Kobzar.** Taras Ševčenko. — Josip Abram. Izbrane pesmi. Z zgodovinskim pregledom Ukrajine in pesnikovim življenjepisom. K 2-40, vezano K 3-60.
6. zvezek: **Mož Simone.** Champol. — V. Levstik. Roman. K 1-90, vezano K 3-—.
7. zvezek: **Hajdamaki.** Taras Ševčenko. — Josip Abram. Poem z zgodovinskim uvodom o hajdamasčini. (Kobzar II. del.) Broširano K 1-50. (VI. in VII. zvezek skupno K 3-40, vez. K 4-50.)
8. zvezek: **Dolina krvi.** (Glenanaar.) A. Sheehan. — Fran Bregar. Povest iz irskega življenja. K 4-20, vezano K 5-80.
9. zvezek: **Kacijanar.** Anton Medved. Tragedija v petih delih. K 1-40, vezano K 2-40.
10. zvezek: **Roma.** Silvijn Sardenko. Poezije. K 2-—, vez. K 3-20.
11. zvezek: **Andrej Hofer,** tirolski junak. Fran Rihar. Ljudska igra v petih dejanjih s predgovorom in sklepno sliko (18 moških, 4 ženske vloge). K —80, deset izvodov K 5-—.
12. zvezek: **Orna žena.** Povest iz domače zgodovine. K 1-40, vezano K 2-—.

Ljudska knjižnica:

1. zvezek: **Znamenje štirih.** Conan Doyle. Londonska povest. K —60, skupaj vezan z II. zvez. K 1-80.
2. zvezek: **Darovana.** Alojzij Dostal. Zgodovinska povest iz dobe slovanskih apostolov. K —60, skupaj vezan s I. zvezkom K 1-80.
3. zvezek: **Jernač-Zmagovač.** Henrik Sienkiewicz. — Fran Virant. Povest. — **Med plazovi.** Artur Achleitner. Povest tirolskega gorskega župnika. K —60, skupaj vezan s VI. zvezkom K 1-40.
4. zvezek: **Malo življenje.** Dr. Fran Detela. Povest. K 1-—, vezano K 1-90.
5. zvezek: **Zadnja kmečka vojska.** Avgust Šenoa. Zgodovinska povest iz leta 1573. K 1-60, vezano K 2-60.
6. zvezek: **Gozdarjev sin.** Fran S. Finžgar. Povest. K —20, skupno vezano s III. zvezkom K 1-40.
7. zvezek: **Prihajač.** Dr. Fran Detela. Povest K —90, vezano K 1-70.
8. zvezek: **Pasjeglavci.** Alojzij Jirasek. Zgodovinska povest. — **Kristusove legende.** 1. Vodnjak modrih mož. — 2. Betlehemsko dete. — 3. Sveta noč. — 4. Beg v Egipt. — 5. V Nazaretu. — 6. V templju. — 7. Taščica. —

8. Naš gospod in sveti Peter. K 2-20, vezano K 3-20.

Velika zgodovinska povest kmečkega punta na Češkem.

9. zvezek: **Alešovec, Kako sem se jaz likal.** I. del. K 1-20, vezano K 2-—.

10. zvezek: **Isto II. del.** K 1-20, vezano K 2-—.

11. zvezek: **Isto III. del.** K 1-20, vezano K 2-—.

12. zvezek: **Dolžan, Iz dnevnika maloga poredneža.** K 1-40, vezano K 2-30.

13. zvezek: **Haggard, Dekle z biseri.** K 2-—, vezano K 3-20.

Povesti slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Andrej Kalan. Nova zbirka. I. zvezek. K —80.

Zadnji dnevi Jeruzalema. (Lucij Flav.) J. Spillmann J. D. Zgodovinski roman. 2 dela. K 3-80, vezano K 5-40.

Za križ in svobodo. Igrokaz v petih dejanjih (6 moških in 1 ženska vloga). K —50, pet izvodov in več po K —35.

Posebno za mladeniška društva pripravna igra polna navdušenja za krščanska načela.

Slovenska apostola. Sardenko. Zgodovinska igra. Ob 1025letnici Metodove smrti (885—1910). K 1-20.

Slomšek o sv. Cirilu in Metodu. Ob 1025letnici Metodove smrti (885—1910). K 1-—.

Krek. **Turški križ.** (Igra v štirih dejanjih.) — **Tri sestre.** (Igra v treh dejanjih.) K 1-—, 10 izvodov K 8-—.

Vsebinska obeh, za mešane vloge prirejenih iger, je tako zanimiva ter za oder tako siljajno prirejena, da se bodeta radi svoje lahke uprizorljivosti gotovo kmalu osvojili naše ljudske odre.

Zbirka ljudskih iger: dosedaj 11 zv. po K —80.

Ta zbirka je zlasti za naša izobraževalna društva, pa tudi za druge odre ljudskega in diletanškega značaja neobhodno potrebna; igre se dajo vse brez posebnih pripomočkov lahko uprizoriti.

Vsebinska:

1. zvezek se začasno ne dobi.

2. zvezek: 1. Vedežvalka. Gluma v enem dejanju. (6 moških vlog.) — 2. Kmet-Herod ali gorje mu, ki pride dijakom v roke! Burka s petjem v dveh dejanjih. (5 moških vlog.) — 3. Župan sardamski ali Car in tesar. Veseloigra v treh dejanjih. (10 moških vlog.) — 4. Jeza nad petelinom in kes. Veseloigra v dveh dejanjih za dekleta. (5 ženskih vlog.) K —80.

3. zvezek: 1. Mlini pod zemljo ali zadnje ure poganstva v Rimu. Igra v petih dejanjih. (10 moških oseb.) — 2. Sanje. Igra s petjem v petih dejanjih. (11 moških vlog.) — 3. Sveta Neža. Igrokaz v dveh dejanjih. (12 ženskih vlog.) K —80.

4. zvezek: 1. Dr. Vseznal in njegov sluga Štipko Tiček. Veseloigra v dveh dejanjih. (8 moških vlog.) — 2. Vaški skopuh. Igrokaz v treh dejanjih. (5 moških vlog.) — 3. Novi zvon na Krtinah ali srečna sprava. Selška igra v treh dejanjih. (8 moških vlog.) — 4. Zakleta

Hiša lepo urejena z dvoriščem in sadnim vrtom se proda po jako ugodnimi pogoji. 2355 (5)

Potrebna kapitala 3000 K. Poizve se Pogačarjev trg št. 3 prtiličje.

Hiša se prostovoljno proda na lepem prostoru, velikim vrtnarskim vrtom. Cena po pogojih. Kdor hoče živeti v miru in na dobrem zraku naj ne zamudi ugodne prilike. Odda se tudi stanovanje s 3 sobami, 1 kabinetom ter z vsemi pritliklinami. — Poizve se v upravnistvu „Slovenca“. 4348 4

Mož v pokoju, želi stopiti v kako službo, n. pr. pomočnik v pisarni ali hišnik ali kaj podobnega. Pripomni tudi, da je bil dotičnik mizar več let, torej je vajen tudi tega. — Več se poizve v upravnistvu „Slovenca“. 2406

Prav dobro idoča gostilna-restoracija med 3 velikimi tovarnami ki je veliki konzum in mesarija se takoj proda, po ugodnimi plačilnimi pogoji zaradi bolezn. Naslov pove upravnistvo tega lista. 2413 (3)

Jesenjske novice.

i Liberalno gospodarstvo. O priliki, ko so naši liberalci morali oddati gospodarstvo bčine v druge roke, naštevajo na dolgo in široko kaj so vse storili v 15. letih, ko so imeli neomejeno moč v občinski hiši. Razume se, da pišejo o sebi po svoje: »vse le mi naprednjaki, povsod napredek, Idrija se je v naših rokah kar spremenila itd., prejšnji župani so vse zanemarili, z mladim Lapajnetom pa se je pričel preobrat, da je Idrija okusila dobrote modernega razvoja. Res je to, da so liberalci prevzeli gospodarstvo v zelo ugodnem stanu. V mestni blagajni je bilo 30.000 goldinarjev gotovine in po 15letnem gospodarjenju imamo pa nad 300.000 K dolga. Mladi neizkušeni župan je res gledal kako bi kakor mogoče hitro med ljudi spravil, kar so njegovi predniki privarčevali. In tako naglo je šlo to delo, da niti časa ni bilo zabelježiti, za kaj in koliko se je potrosilo. Rasle so naklade, rasel je dolg. Ob koncu leta treba bilo dati račun, a ker je bila gospoda sama med seboj brez kontrole, se je vse potrdilo. Ko je enkrat naša stranka prišla v III. razredu v občinski odbor, in hotela imeti pravi račun, tedaj so kar ostrmeli nad tako starokopitnostjo, ko so bile postavke brez priloga n. pr. za cement 2000 K, a ni bilo ne računa, ne fakture, ne zaznamovane firme, pri kateri se je kupilo in takih postavkov je bilo nad 50 in so naši zastopniki grajali in računa ne odobrili, se je kar reklo: v naprednem smislu treba zaupati županu, vsake malenkosti tudi ne kaže zapisati in napredna večina je dala absolutorij. V tej večini je bilo tudi nekaj rudarskih uradnikov. Rudar je strme gledal tako početje. Naj je delavec v jami vzel malo trohlijivega lesa, ki ni bil vreden 2 krajcarja, bil je takoj z eno krono kaznovan, tam pa so šli tisočaki brez kontrole in uradnik je molčal. Da je javna morala s tem zelo trpela in rudar zamejeval z glavo nad takim postopanjem, je umevno, a napredna gospoda ni umela. Ko so zidali hiše, ki so čez pet let jele razpadati, niso prijeli liferante, ki so dajali slabo blago, temveč zahtevali prezidavo še v večjem smislu. Ko so se volilci temu uprli, je bilo pa javkanje čez klerikalce, ki ovirajo razvoj naprednega mesta iz same strankarske zagrizenosti. Menili so, če bodo po časopisju prav zabavljali čez nasprotnike, posebno še čez kateheta, se bodo nasprotniki zbalii ter umolknilii. Ljudstvo bode pa drugam obrnilo svojo pozornost in naprednjaki bodo lahko po svoje delali naprej. Da so se pa v tem korenito zmotili, so jasno pričale letošnje volitve. Med 1400 volilci vjamejo naši naprednjaki le 202 glasova! In vendar ji mje na razpolago vsa realka, c. kr. rudniška šola, ves občinski aparat. Pri volitvah so iskali zveze s soc. demokrati, a ti so boljše poznali slabosti stranke, kakor naprednjaki sami. Zahtevali so kar večino svojii stranki in naprednjaka za župana. A demokrati so se jim smejali, rekoč, mi preje dobimo večino kakor vi. In res prav malo je manjkalo in naprednjaki bi bili v vseh razredih propadli. Pa to jih še ni zmodrilo. Še vedno se vedejo, kakor da bi bili vsemogočni v Idriji. Z vami ne sedimo skupaj, je zaklical voditelj naprednjakov dr. Benk in s tem menil, da je ugled stranki zopet utrdil. A ravno s tem so se zopet osmešili. Ko bodo pa od klerikalcev kaj potrebovali, jih bodo še sami iskali, posebno kronce klerikalcev so jim posebno ljube. Koliko jim bode njih navidezna moštost ali ošabnost koristila, se bode že še videlo. Njih bombastično hvalisanje svojega delovanja v časnikih jim lahko zunaj dobi kaj pristašev, a v našem mestu ne. Ker z zadnjo izjavo v sobotnem »Slovincu« g. notar ni bil zadovoljen, podamo tu izjavo kakor jo je sam sestavil oz. ki se je dogovorila pri poravnavi. Glasi se: Ivan Sinkovec in Fran Svetličič, oba člana načelstva »Krščanskega in gospodarskega društva v Idriji« obžalujeta vse, kar sta glede nepoštenega poslovanja Frana Rogelja, užitninskega uradnika v Idriji,

neresničnega govorila ter se mu zahvaljujeta, da jima je odpustil in odstopil od obtožbe.

G. F. Jurásek

prof in edini slovenski uglaševalec in trgovec glasovirjev
Ljubljana
Poljanska cesta 13/1

Prodajam in posojujem glasovirje, pianine in harmonije izključno le iz najslavitejših tovarov neprekosljivi po kakovosti glasu. Solidne cene! Tudi na delna odplačila in brez zadatja! Za vsak pri meni kupljen instrument jamčim pism. 10 let. Stare glasovirje vzamem v račun po najvišjih cenah. Uglaševanja izvršujem špec. sam osebno, brez pomagača ali posredovalca, ter vsa popravila te stroke. Glasbeni Matici in drugim slovenskim zavodom uglašuje glasovirje edino le

koncesionirana tordka Jurásek.

Za novo opekarno zidne opeke, ki se bode letos gradila se išče popolnoma večš in zanesljiv

opekarski mojster

Nastop takoj, plača po dogovoru.

Vodne elevatorje

(črpalnike na vrtilo)
za vodnjake kakor tudi črpalnike na vodo za ročni in strojni obrat, motorje na veter, topli zrak, plin, petrolej in bencin izdeluje najceneje 1888

I. K. Rudolf
c. in kr. dvorni založnik v Plznu.

VIII. Tantum ergo

za mešani zbor zložil Ign. Hladnik op. 56. Cena 1 K. Natis dovolil visč. Kn. šk. ordinarijat.

I. Vecchiet

zlatar v LJUBLJANI, nasproti glavne pošte

priporoča svojo trgovino vsakovrstne
zlatnine
ter precizijskih žepnih ur.
Lastna delavnica

Kupuje staro zlato in srebro. Cene zmerne. — Solidna in rečna postrežba. Popravila točno.

2714

Oblastveno autorizirani in zapriseženi

Geometer Lisec

Ljubljana, Sodna ulica št. 3
prevzema vse

zemljemerske zadeve

pri najhitrejši izdelavi in pri najnižji ceni. 953

MLATILNICE

lahko tekoče z rokami za goniti

Mlatilnice vsakovrstne z vratilom (gepeljni).

Mlatilnice z motorjem na bencin (najceneja

gonilna sila) kakor tudi vsi poljedelski stroji po 603

zelo znižanih cenah

pri

Karol Kavšeka nasledniku

SCHNEIDER & VEROVŠEK

trgovina z železnino v Ljubljani, Dunajska cesta 16.

Vsakdo naj se v svojo korist prepriča, preden kupi kak stroj.

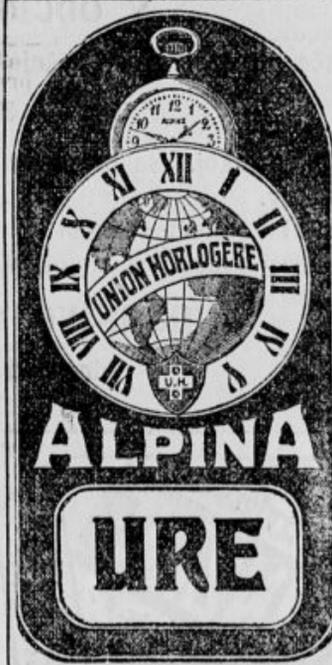
ANTON ŠARC, Ljubljana.

Izdelovanje perila, pralnica in svetlolikalnica, električni obrat, priporoča zelo dobro in solidno izdelano perilo po nizkih cenah.

„TETRA“

srajce za gospode v različnih barvah, dobre kakovosti, izborna noša. Posebno priporočljivo za osebe, ki se rade pote in zoper prehlad. Dobi se biago :: in po meri izdelano perilo. :: 1787 (1)

Vzorci so vsakemu na razpolago.

Prizvano največja, resnično domača, že 25 let obstoječa eksportna tordka.

Franc Čuden, urar Ljubljana, Prešernova ulica 1

samo nasproti Frančiškanske cerkve

je delničar

največjih tovarn švicarskih ur »Union« v Genovi in Bielu on torej lahko po originalno tovarniških cenah garantirano zanesljivo, v vseh legah in temperaturah po njegovem astronomičnem regulatorju regulirane, svetovno znane

Alpiña ure

z matematično preciznim kolesjem v zlatu, tulu, srebru, nikeljnu in jeklu

prodaja. 637 1

Nedosežno velika izbira — Večletno jamstvo. — Ceniki zastoj in poštne prosti.

Tovarna pohišstva J. J. Naglas

Ljubljana Turjaški trg št. 7 Ljubljana

Največja zaloga pohišstva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti, zimnati modroci, otroški vožički itd. Najsolidnejše blago. Ustanovljena 1847.

Ustanovljena 1847. Najnižje cene. 3304

Brzojavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr. priv.

Telefon št. 41.

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 29 podružnic. Stritarjeva ulica št. 6. Delniški kapital in rezerve 52.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 2004

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izžrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najmodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja.

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno.

IZPELJAVA
vseh poslovnih transakcij. - Izdajanje čokov, nakaznic in
KREDITNIH PISEM
za vsa evlana in stranska mesta tu- in inozemstva.

C. KR. PRIVIL. BANČNA IN MENJALNIČNA DELNIŠKA DRUŽBA
Akcijski kapital: 40.000.000 kron. Rezervni zakladi: 17.000.000 kron.
Osrednja menjalnica:
„MERCUR“ DUNAJ I., WOLLZEILE 1.
Podružnice: Baden, Beška Kamenica, Češka Lipa, Brno, Düböov, Gablonz, N. Graslitz, Krakov, Litomerice,
Moravski Zumberg, Mödling, Moran, Novi Jičín, Plzeň, Praga, Liberec, Dunajsko Novomesto, Ovitava.

NAKUP IN PRODAJA
vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev,
akcij, prioritet, zastavnih, srečk i. t. d., i. t. d.
Zavarovanje proti izgubi pri zrebanjih srečk in vredn. papirjev
Prospekte in cenike premij zastoj in franko.

≡ **Stavbeno podjetje in tehniška pisarna** ≡
Izdeluje načrte pod najkulantnejšimi pogoji

G. Rumpel, Ing., Dunaj
Filijalka Ljubljana, Hilsbergerova ul. št. 7.
508 Zastopnik Ing. R. Podkrajšek

Vodovodi, centralne kurjave, kanalizacije i. t. d.

Teodor Korn

(poprej Henrik Korn)

pokrivalec streh in klepar, vpeljalec strelodvodov ter instalater vodovodov

Ljubljana, Poljanska cesta 8.

Priporoča se prečastiti duhovščini za izvrševanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje streh z angleškim, francoskim in tuzemskim škrljem z

asbest-cementnim škrljem (Eternit) patent Haischek z izbočno in ploščnato opeko, lesno-cementno in strešno opeko.

Vsa stavbinska in galanterijska kleparska dela v priznani solidni izvršitvi.

Poprave točno in ceno.

Proračuni brezplačno in poštalno prosto.

658

Hotel „Evropa“ Bled

P. n. izletnikom na Bled in letoviščarjem se priporoča Hotel „EVROPA“, 2 minuti od železniške postaje Bled, moderno preurejen, 40 sob, kopelj, 2 veliki verandi s krasnim razgledom na blejsko jezero in na planine, 2 salona, sobe z balkoni.

Zmerne cene! Češka in dunajska izborna kuhinja. Češko in domače pivo. Specijaliteta: garantirano pristna vina iz veletrgovine z vinom Rudolfa Kokalj v Kranju. Dolenjska in bizeljska vina, ljutomerčan, pikerčan, istrska in dalmatinska vina (opollo in chianti v steklenicah, itd.)

Na naročilo skupni obedi. Preskrbijo se vozovi na vse kraje.

2142

Št. 1266/11.

Razpis službe.

Vsled smrti imenovanega obč. zdravnika dr. Finka razpisuje podpisano županstvo na podlagi sklepa obč. zastopa od 29. maja 1911 št. 874

službo občinskega zdravnika v občini Komen.

Plača po dogovoru. Prošnje je vložiti na županstvo do 30. avgusta t. l.

Nastop službe takoj. Vsa pojasnila daje radovoljno županstvo. Zahteva se znanje jezikov.

Ker ni v celem sodnem okraju zdravnika, je bodočemu zdravniku v Komnu lepa bodočnost zagotovljena.

Zupanstvo občine Komen

dne 8. avgusta 1911.

Župan: V. Jazbec i. r.

2426

Lepo posestvo

s staro, dobro vpeljano gostilno na najlepšem kraju ljubljanske okolice, se iz proste roke proda. 2095
Naslov pove uprava lista.

Zdravilišče Toplice

na Kranjskem, dolenska železniška postaja Straža-Toplice. Akratov vrelec 38° C. Voda za pljačo in kopanje. Izredno uspešno proti trganju, revmi, ischias, nevalgiji, kožnim in ženskim boleznim. Velike kopeli, separata kopališča in močvirna kopališča. Bogato urejene sobe za tuje, igralne in družabne sobe. Zdravo podnebje. Gozdov bogata okolica. Dobre in cene restavracije. Sezona od 1. maja do 1. oktobra. Prospekte in pojasnila daje brezplačno.

1421 8 zdraviliška uprava.

Razglas.

2340 2

V sredo dne 9. avgusta t. l. ob 9. uri dopoldan se boče vršila v Zgornji Šiški št. 65 (pri Kovaču)

prostovoljna javna dražba

popolnega

kovaškega in kolarskega orodja.

Prodajalo se boče skupno ali pa po posameznih kosih. Nadalje se boče prodalo veliko množino raznega za kolarje pripravljene lesa. Orodje je v jako dobrem stanju.

Dražbeni predmeti se lahko ogledajo vsaki dan v hiši št. 65 oziroma 66 v Zgornji Šiški.

Natančnejši kupni pogoji se izvedo pri lastnici gospe Mariji Šetina v Zgornji Šiški št. 101, ali pa pri podpisnem županstvu.

Zupanstvo občine Zgornja Siska
dne 1. avgusta 1911.

JANEZ ŽLEBNIK, Vižmarje št. 41
pošta Št. Vid nad Ljubljano

ženske lase kupuje rezane in zmešane po najvišjih cenah. 2221

Najstarejša slovenska tvrdka te stroke.
Obstoji že nad 38 let.

Ana Hofbauer

imejteljica zaloga cerkvene obleke in orodja Ljubljana, Wolfove ul. 4

si usoja javiti preč. duhovščini ter sl. občinstvu, da izdeluje natančno po naročilu in predpisih vsakovrstne bandere, baldahine, plašče, kazule, pluvijaie, dalmatike, velume, albe, koretije, prte itd. itd., sploh vse kar se rabi v cerkvi pri službi božji. Izdeluje se vse ročno, solidno, pošteno ter po najnižjih cenah, ter se prevzemajo tudi naročila na vezenje, prenavljanje stare obleke ter sploh vsa popravila.

Zagotavlja hitro in najpoštenjše postrežbo, prosa, da se pri naročilih izvoli ozirati na prvo domačo tvrdko. 26-1

M. DRENIK Ljubljana,

589

Kongresni trg št. 7

Največja zaloga ženskih ročnih del

in pripadajoče potrebščine. — Vezenje na roko. — Tamburiranje. — Montiranje. — Plisiranje. — Predtiskarija. — Bogata zaloga telovadske obleke. — Naročila se izvršujejo točno in vestno.

I. C. MAYER

Zaloga vseh vrst sukna, platna ter manufakturnega blaga.

Manufakturna trgovina
na debelo in drobno.
Ljubljana, Stritarjeva ul.

VINSKE SODE

več sto komadov, prav močne in zdrave, iz hrastovega lesa, od 400 do 300 litrov, se dobijo po prav nizkih cenah pri tvrdki

M. Rosner & Co. Ljubljana.

Važno za vinogradnike. Važno za vinske trgovce.